

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr 942/2015
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 10 grudnia 2015 r.

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniach 27-28 października 2016 r. na kierunku
dialog i doradztwo społeczne**

prowadzonym w ramach obszaru nauk humanistycznych na studiach pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk, członek PKA

członkowie:

- 1. ks. prof. dr hab. Piotr Duksa – ekspert PKA**
- 2. dr hab. Beata Bilicka – ekspert PKA**
- 3. mgr Małgorzata Piechowicz - ekspert ds. wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia**
- 4. Paulina Tarnowska – ekspert studencki**

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „dialog i doradztwo społeczne” prowadzonym na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji był zgodny z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyk, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów i Biura Karier. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć, dokonano oceny losowo wybranych prac etapowych i dyplomowych, a także przeglądu bazy

dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	Znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia			X		
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia			X		
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		X			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		X			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		X			

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów		X			
---	--	----------	--	--	--

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Odpowiedzi jednostki na raport z wizyty Zespołu oceniającego w pełni wskazują na aktualną rzeczywistość warunków kształcenia pozwalających na zmianę uprzednio sformułowanych ocen i przyznanie w zakresie obu wskazanych kryteriów oceny pozytywnej.

Ad. 1. Jednostka posiada dokument przyporządkowujący efekty kształcenia dla odpowiednich modułów dla wizytowanego kierunku kształcenia.

Jednostka posiada uchwałę Senatu UAM w sprawie utworzenia na Wydziale Teologicznym kierunku studiów dialog i doradztwo społeczne określającą efekty kształcenia i wskazującą zakres uprawnień kadry nauczającej. Uchwała powstała w innym stanie rzeczywistości prawnej, który naonczas nie wymagał sprecyzowania dziedzin i dyscyplin kształcenia, a wystarczało tylko wskazanie obszaru kształcenia. Obecnie jednostka podjęła działania w celu uchwalenia nowej uchwały, ale nie może to być powodem do zarzutu o niespełnienie wymogu prawnego określenia dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Zakres współpracy ze szkołami oraz z ośrodkami zagranicznymi został wskazany w odpowiedzi Jednostki i jest on wystarczający do uznania go jako czynnika potwierdzającego spełnienie kryterium nr 1.

Zostały już wdrożone działania dotyczące poprawienia zawartości sylabusów i wskazania nowszej literatury przedmiotu w zakresie dialogu i doradztwa społecznego. Podjęto też działania w kierunku udoskonalenia prowadzenia ćwiczeń oraz zapewniono możliwość realizowania praktyk w więcej niż jednym ośrodku. Na bieżąco usunięto nieaktualne informacje ze strony internetowej Wydziału i podjęto starania w celu zapewnienia absolwentom możliwości pracy jako asystent rodziny.

Udział interesariuszy zewnętrznych w projektowaniu zmian w programie studiów jest skuteczny i przyczynił się do wprowadzenia zmian w programie nauczania.

Ad. 2. Jednostka wprowadziła zmianę do POLON polegającą na dodaniu do dyscyplin kształcenia socjologii, co umożliwi obecnie zaliczenie jednego z nauczycieli akademickich, który nie został wcześniej zaliczony do minimum przez ZO. Ponadto zaproponowano kilka innych osób do minimum, których posiadane wykształcenie i dorobek oraz zakres prowadzonych zajęć umożliwiają je do zaliczenia do minimum kadrowego ocenianego kierunku. Podjęto też konkretne działania w kierunku większej aktywności w zakresie starań o składanie wniosków o finansowanie projektów naukowych i zaplanowano wykłady profesora z ośrodka naukowego zagranicą. Kryterium nr 2 dotyczące kadry naukowej jest obecnie w Jednostce realizowane w pełni.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		X			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe² zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		X			

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2. Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3. Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz

² [Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.](#)

kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonemu dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia

na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena **znacząco**

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Koncepcja kształcenia na Wydziale Teologicznym na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* studia pierwszego stopnia, jest zgodna z misją i strategią UAM zdefiniowaną w *Strategii rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019*, przyjętej Uchwałą nr 73/2009 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2009 r., a następnie aktualizowanej Uchwałą Senatu UAM nr 86/2013 z dnia 25 listopada 2013 r. Jest także zgodna z Zarządzeniem Nr 173/2013/2014 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Systemu Zarządzania Strategicznego. W zgodzie z powyższymi dokumentami pozostaje *Strategia rozwoju Wydziału Teologicznego na lata 2013-2019* przyjęta Uchwałą Rady Wydziału Nr 98/WT/2013 z dnia 6 maja 2013 r., która zakłada między innymi potrzebę poszerzania oferty naukowej i dydaktycznej oraz otwieranie się na potrzeby otoczenia. Powołanie Uchwałą nr 50/2012/2013 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2013 r. na Wydziale Teologicznym nowego kierunku studiów *Dialog i doradztwo społeczne* z dwiema specjalnościami *Mediacja społeczna i aktywizacja potencjału ludzkiego* oraz *Nauki o rodzinie* wychodzi naprzeciw tym potrzebom. W wyniku powołania ocenianego kierunku realizowane są strategiczne cele UAM, przede wszystkim poszerzanie interdyscyplinarności badań naukowych poprzez łączenie problematyki teologiczno-etycznej z kwestiami społecznymi oraz większe otwarcie się uczelni na otoczenie społeczne poprzez kształcenie studentów do podjęcia w przyszłości prac o charakterze społecznym.

W projektowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku nie uwzględniano wzorców międzynarodowych, gdyż takie wzorce nie istnieją, poza nielicznymi przypadkami wskazanymi jako przykłady tylko częściowego realizowania programu przygotowanego na Wydziale Teologicznym w Poznaniu. Istotną rolę w opracowywaniu koncepcji kształcenia mają relacje wydziału z interesariuszami zewnętrznymi (niektórzy z mediatorów uczestniczyli w procesie układania programu kształcenia) oraz dotychczasowe badania naukowe prowadzone na Wydziale Teologicznym, między innymi w zakresie filozofii, teologii, wiedzy o rodzinie i społeczeństwie, psychologii pastoralnej. Koncepcja kształcenia zakłada teoretyczne i praktyczne przygotowanie studentów do pracy o charakterze społecznym, między innymi w poradniach, urzędach, organizacjach i stowarzyszeniach, a także do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela przedmiotu *Wychowanie do życia w rodzinie*. Zamierzeniem twórców programu jest przygotowanie absolwentów, którzy będą kreatywni i sami stworzą miejsca pracy na rynku. Kształcenie przygotowuje do podjęcia studiów drugiego stopnia, które prowadzone są na Wydziale Teologicznym UAM od roku akademickiego 2016/2017. Koncepcja

kształcenia na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* jest zgodna z celami polityki zapewniania jakości przyjętej na Wydziale Teologicznym UAM.

1.2.

17 listopada 2014 r. Uchwałą Rady Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza nr 290/WT/2014 powołano Radę Programową dla kierunku studiów *Dialog i doradztwo społeczne*. Do zadań Rady należy między innymi monitorowanie planów i programów studiów oraz ich doskonalenie z uwzględnieniem tendencji zmian zachodzących w dziedzinach nauk, z których kierunek się wywodzi oraz potrzeb zmieniającego się rynku pracy. Plany związane z rozwojem kierunku uwzględniają potrzebę dalszej modyfikacji programu kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy i oczekiwaniami studentów. W tym celu prowadzi się ankietyzację studentów i współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi. Zdobyte w ten sposób opinie i uwagi były uwzględniane podczas prac nad korektą programu studiów, np. zmniejszeniem liczby przedmiotów teologicznych.

1.3.

Kierunek *Dialog i doradztwo społeczne* został przyporządkowany do dwóch obszarów kształcenia – w zakresie nauk humanistycznych i w zakresie nauk społecznych oraz do dziedziny nauk teologicznych i dziedziny nauk społecznych (dyscypliny nauki o poznaniu i komunikacji społecznej). Efekty kształcenia odnoszą się do powyższych obszarów kształcenia. W *Raporcie samooceny* (s. 1) brakuje określenia dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych w obszarze nauk społecznych, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku. Informacja o dziedzinach nauki oraz dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku została zaczerpnięta z systemu POL-on. Na mocy Uchwały nr 50/2012/2013 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 kwietnia 2013 r. w sprawie utworzenia na Wydziale Teologicznym kierunku studiów *Dialog i doradztwo społeczne* oraz określenia dla niego efektów kształcenia, studia prowadzi się w profilu ogólnoakademickim, na poziomie pierwszego stopnia. W powyższej uchwale nie wskazano jednak dziedzin i dyscyplin, do których są przypisane efekty kształcenia. Jednostka przyjęła, że efekty kształcenia odnoszą się w 78% do obszaru nauk humanistycznych oraz w 22% do obszaru nauk społecznych.

1.4.

Efekty kształcenia dla kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* są spójne z wybranymi efektami kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i w zakresie nauk społecznych, zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Efekty kierunkowe zakładają zdobycie przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do pracy między innymi w poradniach, urzędach, szkołach, organizacjach i stowarzyszeniach społecznych, a także kontynuację studiów na drugim stopniu. Efekty kształcenia na specjalności *Nauki o rodzinie*, związane z przygotowaniem studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie, są spójne z efektami kształcenia opisanymi w Rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Jednostka nie posiada matrycy odzwierciedlającej pokrycie przedmiotowych efektów kształcenia dla kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* z efektami kierunkowymi. Kierunkowe efekty kształcenia publikowane są na stronie internetowej Wydziału Teologicznego są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalają na zbudowanie systemu ich weryfikacji. Efekty kierunkowe—uwzględniają zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy, do dalszej edukacji i działalności badawczej, np.: „zna w stopniu podstawowym zagadnienia etyki i bioetyki oraz zasady i metodologię etycznej oceny zjawisk społecznych” (DiDS_W05), „umie przygotować wystąpienia pisemne i ustne w języku polskim i obcym z wykorzystaniem wiedzy nabytej podczas studiów” (DiDS_U07), „ustawicznie poprawia własny wizerunek w obszarach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych” (DiDS_K01).

1.5.1.

Na ocenianym kierunku dla specjalności *Nauki o rodzinie* prowadzi się przygotowanie studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie. W toku

studiów student zdobywa merytoryczne i praktyczne przygotowanie do realizacji zadań zawodowych wynikających z pracy w szkole. Program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia są zgodne z warunkami opisanymi w Rozporządzeniu MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z 17 stycznia 2012 r. W programie studiów uwzględniono zajęcia z podstaw psychologii ogólnej, psychologii rozwojowej, psychologii małżeństwa i rodziny, dydaktyki ogólnej, dydaktyki szczegółowej oraz praktyk szkolnych. Liczba godzin zajęć przewidzianych dla poszczególnych modułów oraz liczba punktów ECTS jest zgodna z powyższymi standardami.

1.5.2.

Treści programowe zawarte w opisach modułów kształcenia (sylabusach) są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia. Nad aktualizacją treści programowych, wynikających np. z nowych zagadnień i pytań bioetycznych, czuwają poszczególne Zakłady oraz Wydziałowy zespół do spraw zapewniania jakości kształcenia. Plan studiów jest monitorowany i w zależności od potrzeb, zgłaszanych przez wykładowców i studentów (ankietyzacja), korygowany (skreślono dwa przedmioty dotyczące małżeństwa i rodziny w Biblii oraz w starożytności, a na ich miejsce wprowadzono nowy przedmiot bardziej odpowiadający specyfice kierunku – Wprowadzenie do nauczania integralnego). Przed rozpoczęciem każdego roku akademickiego pracownicy przygotowują i aktualizują sylabusy. Treści programowe realizowane na poszczególnych przedmiotach oraz wykaz literatury w sylabusach są tak dobierane, aby w kształceniu studentów uwzględnić bieżący stan wiedzy. Informacja o możliwości znalezienia pracy w charakterze asystenta rodziny nie znajduje odzwierciedlenia w stanie prawnego usytuowania kierunku.

1.5.3.

Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów i umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. Proseminarium przygotowuje studentów do prowadzenia podstawowych badań, co znajduje swoje odzwierciedlenie w pracach dyplomowych. Studenci uczestniczą w sympozjach i konferencjach organizowanych na Wydziale Teologicznym dotyczących między innymi zagadnień związanych z aktualną problematyką społeczną i teologiczną np. rodziną, ekologią, współczesnymi zagrożeniami duchowymi. Samodzielne uczenie się studenta obejmuje przygotowanie do zajęć, kolokwium, sprawdzianów i egzaminów, zapoznanie się z wymaganą literaturą, przygotowanie prac zaliczeniowych semestralnych i etapowych, przygotowanie do praktyk zawodowych i praktyk szkolnych. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci zwrócili uwagę, że często na zajęciach stosuje się metodą podającą, jaką jest wykład. Nie wszystkie zajęcia odbywają się jednak w ten sposób, ponieważ niemała część wykładowców aktywizuje studentów za pomocą metod problemowych, praktycznych i projektowych. Studenci wyrazili zainteresowanie takimi metodami podkreślając, że chętnie biorą udział w ćwiczeniach, dyskusjach, burzy mózgów, symulacjach.

1.5.4.

Na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* prowadzi się dwie specjalności: *Mediacja i aktywizacja potencjału ludzkiego* oraz *Nauki o rodzinie*. Czas kształcenia studentów na obu specjalnościach wynosi 3 lata (6 semestrów). Liczba godzin przewidzianych do realizacji treści programowych wynika z koniecznego zaangażowania studenta w czasie niezbędnym do osiągnięcia zaplanowanych efektów kształcenia, co określa liczba punktów ECTS, która dla każdej specjalności wynosi 180. Całkowity czas trwania kształcenia podzielony został na liczbę godzin kontaktowych – realizowanych z udziałem nauczyciela akademickiego (2054 godz. dla specjalności *Mediacja i aktywizacja potencjału ludzkiego* oraz 2134 godz. dla specjalności *Nauki o rodzinie*) i liczbę godzin pracy własnej studenta. Warunkiem zaliczenia każdego roku jest uzyskanie przez studenta 60 punktów ECTS (30 ECTS/semestr). Bilans pracy studenta oraz sumaryczne wskaźniki ilościowe opisują moduły kształcenia (sylabusy), część z nich zawiera błędy, np.:

- *Modele kształcenia dorosłych* (Kod: 12-DDS58m) – 2 ECTS przeliczono na 65 godz. pracy studenta;

- *Antropologia filozoficzna* (Kod: 12-DDS09) – 2 ECTS przeliczono na 120 godz. pracy studenta (30 godz. zajęć, 15 godz. przygotowania do praktyk, 15 godz. czytania literatury, 60 godz. przygotowania do zaliczenia);
- zawyżony bilans pracy studenta, np. w przypadku ćwiczeń z *Dydaktyki szczegółowej* (Kod: 12-DDS38r-13; 12-DDS38r-23; 12-DDS38r-33) liczba godzin potrzebnych na przygotowanie studenta do zajęć (bez czytania wskazanej literatury) wynosi aż 45 godz.;
- dla przedmiotu *Religia – cywilizacja – kultura* (Kod: 12-DDS05), dla którego przewidziano 30 godz. konwersatorium zaplanowano nieproporcjonalnie dużo, bo aż 50 godz. zajęć z nauczycielem;
- dla *Praktyk szkolnych*, które wynoszą 150 godzin przewidziano 11 ECST, co wg opisu modułu kształcenia daje w sumie 310 godzin pracy studenta: 150 godz. zajęć (nie wiadomo o jakie zajęcia chodzi: samodzielnie prowadzenie lekcji, obserwacji lekcji prowadzonych przez innych nauczycieli?), 80 godz. przygotowania do praktyk (nie wiadomo, o jakie czynności chodzi: przygotowanie konspektów, sprawdzanie prac domowych i zeszytów uczniowskich, przygotowanie i kontrola sprawdzianów?), 20 godz. czytanie literatury, 40 godz. przygotowania do zaliczenia (nie wiadomo, o jakie czynności chodzi - przygotowanie dokumentacji, autoewaluacja?)

Na Wydziale Teologicznym powołany został koordynator do spraw monitorowania nakładu pracy studentów mierzonego punktacją ECTS. Wydział jest włączony do uczelnianego informatycznego systemu monitorowania nakładu pracy studenta.

1.5.5.

Na Wydziale Teologicznym UAM przyjęto, że 1 pkt ECTS to 25-30 godzin pracy studenta. Zajęciom, w ramach poszczególnych modułów, powiązanych z prowadzonymi na Wydziale Teologicznym badaniami w dziedzinie nauk, do których przyporządkowany został oceniany kierunek, przypisano ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS, wynosi ona 114 punktów. Moduły zajęć związane z prowadzonymi w jednostce badaniami naukowymi opisano w tabeli nr 4 *Raportu samooceny*, kwalifikacja ta jest poprawna. W programie studiów, zgodnie z Uchwałą Nr 651 WT/2013 Rady Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu z dnia 4 marca 2013 r. w sprawie utworzenia nowego kierunku studiów na Wydziale Teologicznym o nazwie *Dialog i Doradztwo społeczne*, uwzględniono łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów (98 punktów ECTS); łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia (71 punktów ECTS); łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych (116 punktów ECTS); minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach z wychowania fizycznego (2 punkty ECTS); liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego – nowożytnego (10 punktów ECTS). Zajęciom fakultatywnym przypisano 18 punktów ECTS na specjalności nauki o rodzinie oraz 17 punktów ECTS na specjalności mediacja społeczna i aktywizacja potencjału ludzkiego. Program studiów dla poszczególnych specjalności uwzględnia także wymiar, zasady, formę odbywania praktyk zawodowych i praktyk pedagogicznych oraz łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach tych zajęć (praktyki zawodowe – 6 punktów ECTS, praktyki pedagogiczne – 11 punktów ECTS). Liczba punktów ECTS przypisanych do praktyk pedagogicznych w ocenie ZO PKA jest zbyt wysoka. Program studiów na ocenianym kierunku nie przewiduje konieczności udziału studentów w zajęciach ogólnouczelnianych i na innych kierunkach studiów.

1.5.6.

Student ma możliwość wyboru modułów kształcenia w łącznym wymiarze 109 ECTS, co stanowi 60,55 % wszystkich zajęć przewidzianych w planie studiów. Liczba punktów dla zajęć obligatoryjnych wynosi 71 ECTS. Student ma możliwość wyboru zajęć zgodnie ze swoimi zainteresowaniami oraz wybraną specjalnością *Mediacja i aktywizacja potencjału ludzkiego* lub *Nauki o rodzinie*. W ramach specjalności *Nauki o rodzinie* student może wybrać przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela lub zrezygnować z kwalifikacji pedagogicznych. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili możliwość realizacji

przedmiotów wybieranych w ramach programu studiów. Pod koniec pierwszego semestru wybierają jedną z dwóch specjalności. Studenci cenią sobie fakt, iż obie specjalności zostają otwarte nawet w przypadku małej liczby chętnych. Wyrażają także zadowolenie z proponowanej im oferty zajęć fakultatywnych.

1.5.7.

W planie studiów przewidziano różne formy pracy ze studentami: wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, proseminarium, lektoraty, praktyki szkolne, praktyki zawodowe, które umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Formy zajęć dydaktycznych z zakresu poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów w stosunku do określonych dla nich efektów oraz treści kształcenia, a także możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia w wyniku uczestniczenia w formach zajęć z poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów, określonych w planie studiów, w tym w szczególności osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej zostały właściwie dobrane. Konsekwencją opinii zdobytych za pomocą ankiet studenckich i rozmów ze studentami, jest zmniejszenie liczby wykładów i zwiększenie liczby zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń i konwersatoriów, program studiów korygowano dwa razy: 5 maja 2014 r. i 16 maja 2016 r. Zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także zgodność harmonogramu zajęć dydaktycznych na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* z zasadami higieny procesu nauczania nie budzi zastrzeżeń. Liczebność grup studenckich w powiązaniu z możliwością osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz dla poszczególnych modułów kształcenia/przedmiotów jest właściwa. W 2015 r. na Wydziale Teologicznym powołano Zespół do spraw nauczania na odległość. Wydziałowa platforma *Moodle*, która jest częściowo zintegrowana z Uczelnianym Systemem Obsługi Studentów, daje możliwość prowadzenia kształcenia na odległość, wykładowcy akademicy korzystają z niej w niewielkim stopniu. W modułach kształcenia (w sylabusach, w punkcie 6) przewidziano miejsce na opis wykorzystania *blended learningu*, z którego korzysta niewielka liczba wykładowców. (b-learnigu - taki zwrot jest zapisany w sylabusach, dlatego w raporcie został zacytowany taki termin). Z punktu widzenia studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA harmonogram zajęć nie jest publikowany z odpowiednim wyprzedzeniem, zdarzają się sytuacje zmiany planu zajęć także w październiku. Studenci są zadowoleni z liczby osób mogących uczestniczyć w zajęciach, uznają ją za odpowiednią i pozwalającą na realizację zakładanych efektów kształcenia. Wyjątek stanowią lektoraty, na których w ocenie studentów jest zbyt duża liczba słuchaczy. Studenci zwrócili także uwagę, iż niektóre zajęcia prowadzone są w innej formie, aniżeli wynika to z planu studiów, dotyczy to przede wszystkim ćwiczeń i konwersatoriów, które prowadzone są często w formie wykładów.

1.5.8.

Weryfikacja efektów kształcenia odbywa się także w czasie praktyki zawodowej, stanowiącej integralną część studiów. Studenci odbywają obowiązkowe praktyki zawodowe w jednej, wybranej przez siebie placówce, w łącznym wymiarze 120 godz., w czwartym semestrze studiów. Studenci wybierają placówkę spośród instytucji pomocowych i wychowawczych, samorządowych, wymiaru sprawiedliwości, coachingowych, doradczych, medialnych, z którymi jednostka ma podpisane porozumienia. Wymiar, zasady i formy odbywania praktyki opisuje *Regulamin praktyk zawodowych na Wydziale Teologicznym UAM w Poznaniu, kierunek: dialog i doradztwo społeczne – studia pierwszego stopnia* (załącznik 1 do Uchwały nr 125/WT/2013 Rady Wydziału z dnia 3 czerwca 2013 r.). Obecnie obowiązujący regulamin praktyk zawiera korektę przyjętą Uchwałą nr 345/WT/2015 Rady Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu z dnia 1 czerwca 2015 r. w sprawie uchwalenia korekty programu i organizacji praktyk zawodowych na kierunku Dialog i Doradztwo społeczne. Dodatkowym dokumentem regulującym zasady przebiegu praktyki są *Wskazówki pedagogiczne dla opiekunów praktyk zawodowych studentów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, kierunek Dialog i doradztwo społeczne*, opracowane w 2013 r. Nad organizacją i przebiegiem praktyk czuwa pełnomocnik dziekana ds. praktyk zawodowych, którego pracę doceniają studenci.

Studenci specjalności *Nauki o rodzinie* odbywają fakultatywnie praktyki pedagogiczne w łącznym wymiarze 150 godz. Studenci mogą zrezygnować z uzyskania kwalifikacji pedagogicznych na

Wydziale Teologicznym, wówczas składają pisemne oświadczenie o rezygnacji z uczestnictwa w praktykach szkolnych. Za praktykę pedagogiczną student otrzymuje 11 punktów ECTS, co oznacza, że nakład jego pracy wynosi 275-330 godz. i jest relatywnie wysoki. Praktyki dzielą się na trzy moduły: 1) praktyka opiekuńczo-wychowawcza oraz dydaktyczna (rok II, semestr zimowy - wrzesień, 75 godz.); 2) praktyka dydaktyczno-wychowawcza (rok III, semestr zimowy – wrzesień, 40 godz.); 3) praktyka dydaktyczno-wychowawcza (rok III, semestr zimowy – październik, 35 godz.). Nazwy poszczególnych modułów nie odzwierciedlają w pełni charakteru praktyk, o których mówi Rozporządzenia MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z 17 stycznia 2012 r. Zgodnie z rozporządzeniem „Kształcenie na studiach pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolach i szkołach podstawowych”, mimo to studenci ocenianego kierunku odbywają praktykę pedagogiczną w dużej mierze w gimnazjach i szkołach ogólnokształcących. Lista tych szkół obejmuje 2 szkoły podstawowe, 3 zespoły szkół, 3 gimnazja, 3 licea ogólnokształcące.

Zgodność efektów i treści kształcenia określonych dla praktyk zawodowych oraz ich wymiaru i terminu realizacji, a także doboru miejsc odbywania praktyk z efektami kształcenia zakładanymi dla studiów na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne*; możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla praktyk zawodowych w powiązaniu z treściami kształcenia przypisanymi praktykom, zasadami organizacji i odbywania praktyk oraz doбором miejsc ich odbywania; trafność stosowanych metod sprawdzania osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia przypisanych praktykom; sposób dokumentowania przebiegu i zasady zaliczania praktyk zawodowych; dostosowanie liczby miejsc praktyk do liczby studentów nie budzą większych zastrzeżeń, za wyjątkiem uwag zgłaszanych przez studentów. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili zadowolenie ze sposobu organizacji praktyk zawodowych, z pewnym zastrzeżeniem dotyczącym konieczności odbycia całej praktyki tylko w jednej placówce, co uniemożliwia im poznanie specyfiki innych placówek, a przez to zdobycie większego doświadczenia. Studenci wnioskują potrzebę realizacji praktyki w dwóch miejscach w wymiarze po 60 godzin.

1.5.9.

Obecnie obowiązujący program studiów nie sprzyja umiędzynarodowieniu, nie prowadzi się zajęć w językach obcych, np. przez zaproszonego z zagranicy *visiting professor* lub w formie wykładów monograficznych. Tego typu zajęcia planowane są dopiero w roku akademickim 2016/2017. W ocenianym okresie od roku akademickiego 2013/2014 do 2015/2016 na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* nie studiował żaden student z zagranicy. Zgodnie z programem studiów realizowane są lektoraty z języków obcych, które studenci oceniają negatywnie. Uczestnictwo w lektoratach nie daje odpowiedniego przygotowania do obowiązkowego egzaminu certyfikacyjnego na poziomie B2 organizowanego przez Szkołę Językową UAM. Istnieje obawa, że zakres specjalistycznego słownictwa poruszany podczas zajęć jest niewystarczający. Sposób przydziału do grup językowych jest nieadekwatny do poziomu zaawansowania znajomości języka obcego.

1.6.1.

Warunkiem podjęcia studiów na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* jest świadectwo maturalne, obowiązuje konkurs świadectw. Przy obliczaniu wyniku rekrutacyjnego brane są pod uwagę następujące przedmioty: j. polski, biologia, filozofia, historia, informatyka, j. łaciński i kultura antyczna, język obcy nowożytny, matematyka, wiedza o społeczeństwie. Zasady rekrutacji są zgodne z przepisami Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i co roku potwierdzane uchwałą Senatu. Wykaz przedmiotów branych pod uwagę w czasie rekrutacji określa wydziałowa uchwała rekrutacyjna. Bez postępowania kwalifikacyjnego przyjmowani są ogólnopolscy laureaci i finaliści olimpiad teologicznych. Szczegółowe informacje dotyczące zasad i harmonogramu rekrutacji oraz wymaganych dokumentów dostępne są na stronie internetowej Wydziału Teologicznego. Rejestracja kandydatów odbywa się w formie elektronicznej. Procedura rekrutacyjna jest przejrzysta, uwzględnia zasadę równych szans, nie dyskryminuje żadnej grupy kandydatów, jest przez studentów oceniana jako zrozumiała i obiektywna.

1.6.2.

Na Wydziale Teologicznym UAM obowiązują uczelniane zasady potwierdzania efektów uczenia się,

zgodnie z Uchwałą nr 234/2014/2015 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się. Na Wydziale Teologicznym powołana została Komisja do spraw potwierdzania efektów uczenia się (Uchwała Rady Wydziału nr 400/WT/2015 z dnia 24 września 2015 r.). Przyjęte procedury pozwalają na identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów. Oceniany kierunek nie posiada jeszcze pozytywnej oceny PKA, zatem nie ma na razie prawa do potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

1.7.1.

W celu weryfikacji zakładanych w programie studiów efektów kształcenia stosuje się różne metody, uzależnione od specyfiki oraz rodzaju zajęć. Ich opis znajduje się w sylabusach i jest omawiany przez prowadzących zajęcia na początku semestru. W odniesieniu do ćwiczeń sprawdzanie efektów realizowane jest często na bieżąco poprzez ocenę przygotowania do zajęć i aktywności studentów na zajęciach. Kontrola odbywa się także poprzez odpowiedzi ustne, sprawdziany pisemne, kolokwia oraz prace pisemne. Efekty kształcenia osiągane podczas wykładów weryfikowane są w formie egzaminów ustnych i pisemnych. Ocenianie efektów kształcenia z języków nowożytnych prowadzone jest przez Szkołę Językową według procedury i kryteriów przyjętych na UAM. Procedurę ukończenia studiów pierwszego stopnia i uzyskania tytułu zawodowego licencjata normują przepisy ogólnouniwersyteckie dostępne na stronie internetowej UAM. Z dokumentacji skontrolowanej w czasie wizytacji (protokoły egzaminów dyplomowych) wynika, iż w czasie egzaminu dyplomowego student kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* odpowiada na 4 pytania z zakresu tematyki, z której napisana jest praca. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia, zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA, uwzględniają zasady sprawiedliwości, równych szans i są pomocne w procesie uczenia się, a wymagania opisane w sylabusach są zrozumiałe. Studenci mogą wnioskować o egzamin komisyjny, ale nie korzystają z takiej możliwości. Organizacja procesu dyplomowania, zdaniem studentów nie budzi zastrzeżeń, seminaRIA dyplomowe prowadzone są na odpowiednim poziomie merytorycznym. Trafność doboru, specyficzność i skuteczność metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w stosunku do efektów kształcenia określonych zarówno dla modułów kształcenia/przedmiotów, w tym praktyk zawodowych, jak i całego programu kształcenia oraz kompleksowość i różnorodność metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są poprawne.

1.7.2.

System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* został opisany w sylabusach, które są dostępne na stronie internetowej Wydziału Teologicznego. Opis jest przejrzysty i przygotowany według schematu przyjętego na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. W wielu sylabusach brakuje jednak jasno określonego ilościowego kryterium punktowego, np. w przypadku pisemnych testów, co nie sprzyja porównywalności wyników sprawdzania. Praktyki zawodowe studentów w różnych instytucjach oraz praktyki pedagogiczne w szkole pozwalają na włączenie do systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia także środowiska zewnętrzne. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA system sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty. Sylabusy są przedstawione podczas pierwszych zajęć dydaktycznych w semestrze i realizowane przez cały okres ich trwania. Studenci uważają, że są oceniani obiektywnie, a sposób oraz termin dostarczania informacji zwrotnej o wynikach sprawdzenia i oceny osiągniętych efektów kształcenia jest w ich ocenie właściwy.

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* z dwiema specjalnościami *Mediacja społeczna i aktywizacja potencjału ludzkiego* oraz *Nauki o rodzinie* jest innowacyjna, nie ma w Polsce podobnego kierunku studiów. Koncepcja dobrze odpowiada misji i strategii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, szczególnie w zakresie łączenia problematyki teologiczno-etycznej z zagadnieniami społecznymi (cel 1.2). Studia przygotowują do aktywizowania potencjału ludzkiego oraz szeroko pojętej komunikacji i mediacji interpersonalnej oraz rodzinnej. Plany rozwoju Wydziału Teologicznego, w niesprzyjających obecnie warunkach demograficznych, są zorientowane na potrzeby zmieniającego się rynku pracy. Utworzenie w 2013 r. kierunku *Dialog i doradztwo*

społeczne należy uznać za dobrą odpowiedź na wyzwania współczesności. Prowadzona w ramach kierunku specjalność *Mediacja społeczna i aktywizacja potencjału ludzkiego* jest oczekiwaną i potrzebną, potwierdza to duże zainteresowanie młodzieży studiowaniem na tym kierunku.

Jednostka prawidłowo umiejscowiła studia o profilu ogólnoakademickim na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* w dwóch obszarach nauk humanistycznych i nauk społecznych. Nie doprecyzowano jednak dziedzin i dyscyplin, które dokładniej określałyby zakres kształcenia i umożliwiałyby zatrudnienie odpowiednich specjalistów w ramach minimum kadrowego. Spójność przyjętych dla kierunku efektów kształcenia z wybranymi efektami kształcenia w zakresie nauk humanistycznych oraz w zakresie nauk społecznych dość trudno określić ze względu na brak doprecyzowania w uchwale Senatu szczegółowego zakresu dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Efekty związane z przygotowaniem studentów kierunku *Nauki o rodzinie* do pracy w szkole są spójne z efektami określonymi w Rozporządzeniu MNiSW z 17 stycznia 2012 r. Dobór treści programowych jest zgodny z kierunkowymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualny stan wiedzy. W propozycjach lektur wskazanych w sylabusach znajdują się pozycje, które nie odzwierciedlają aktualnego stanu wiedzy na wykładany temat. W pracy ze studentami stosuje się różne metody, z przewagą jednak metod podających (wykład). Program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Punktacja ECTS choć zasadniczo jest zgodna z zasadami systemu ECTS, wymaga jednak korekty w opisach niektórych modułów kształcenia (sylabusach). Dotyczy to w niektórych przypadkach zawyżonego bilansu nakładu pracy studenta. Zajęciom powiązanim z prowadzonymi na Wydziale Teologicznym badaniami, przypisano ponad 50% ogólnej liczby punktów ECTS. Jednostka zapewnia studentom dużą elastyczność w doborze modułów kształcenia, która wynosi 60,55%.

Plan studiów przewiduje różne formy pracy ze studentami, istnieje możliwość prowadzenia zajęć w formie e-learningu, z której korzysta kilku wykładowców akademickich. Studenci wyrażają niezadowolone z sytuacji, w których ćwiczenia i konwersatoria prowadzi się w formie wykładu. Liczba studentów na poszczególnych latach nie wymaga podziału na mniejsze grupy, za wyjątkiem lektoratów, o co proszą zainteresowani. W kwestii organizacji praktyk zawodowych warto rozważyć zwiększenie możliwości poszerzenia odbywania praktyki do dwóch miejsc w placówkach oświatowych. Efekty kształcenia i metody ich weryfikacji określa regulamin praktyk, a nad właściwą ich organizacją czuwa pełnomocnik dziekana ds. praktyk zawodowych. W ocenianym okresie (2013/2014 do 2015/2016) na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* program studiów nie sprzyjał umiędzynarodowieniu, nie prowadzono żadnych zajęć w językach obcych.

Na ocenianym kierunku prowadzi się przygotowanie studentów do pracy w szkole na stanowisku nauczyciela przedmiotu *Przygotowanie do życia w rodzinie*. Jednym z ważnych elementów tego przygotowania są praktyki pedagogiczne. Efekty kształcenia i metody weryfikacji opisuje *Instrukcja praktyk* oraz sylabus. Poza kwestią zawężenia miejsca prowadzenia praktyk do jednego miejsca, organizacja praktyk nie budzi większych zastrzeżeń.

Zasady rekrutacji są przejrzyste i zapewniają właściwy dobór studentów na kierunek *Dialog i doradztwo społeczne*, nie zawierają przepisów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów, oparte są na zasadzie równych szans w podjęciu nauki na studiach pierwszego stopnia.

Na Wydziale Teologicznym obowiązują uczelniane zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną. Oceniany kierunek nie posiada jeszcze pozytywnej oceny PKA, zatem nie ma na razie prawa do potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Stosowane na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do efektów zakładanych w programie studiów. Opis sprawdzania efektów kształcenia jest poprawny i odnosi się do efektów modułowych zawartych w sylabusach. Obowiązujący system weryfikacji efektów kształcenia zapewnia możliwość oceny stopnia ich osiągnięcia.

4. Zalecenia

- przygotować matrycę efektów kształcenia dla kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* odzwierciedlającą pokrycie efektów kierunkowych;
- dostosować uchwałę Senatu określającą efekty kształcenia do realiów działań faktycznie podejmowanych w ramach prowadzonego kierunku i uwzględniającą konieczność zatrudnienia odpowiednio dobranych specjalistów do minimum kadrowego;

- w większym zakresie wykorzystywać w pracy ze studentami metody aktywizujące, przy uwzględnieniu specyfiki i celów poszczególnych zajęć;
- przedstawić studentom specjalności *Nauki o rodzinie* większą liczbę szkół podstawowych, spośród których będą mogli wybrać placówkę, w której odbędą praktykę pedagogiczną;
- zweryfikować nazwy modułów praktyki pedagogicznej oraz przypisaną im wysoką liczbę punktów ECTS; oddzielić praktyki pedagogiczne (moduł II Rozporządzenia MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela z 17 stycznia 2012 r.) od praktyk dydaktycznych (moduł III powyższego rozporządzenia);
- w sylabusie praktyk szkolnych zaktualizować literaturę, poszerzyć ją o najnowsze publikacje z zakresu dydaktyki, pedagogiki, psychologii itp.;
- w opisach modułów kształcenia (sylabusach) poprawić bilans pracy studenta;
- prowadzić zajęcia w formie określonej w planie studiów, nie należy prowadzić ćwiczeń i konwersatoriów metodą wykładu;
- umożliwić studentom realizację praktyki zawodowej w dwóch instytucjach, np. w każdej po 60 godzin;
- zwiększyć umiędzynarodowienie procesu kształcenia, m.in. przez wprowadzenie zajęć w językach obcych;
- wypracować rozwiązania mają na celu poprawę jakości kształcenia w zakresie lektoratów między innymi przez zmniejszenie liczebności grup językowych i przyjęcie sugestii studentów;
- uwzględnić w opisach modułów kształcenia (sylabusach) punktowe kryteria oceniania, o ile wymaga tego metoda sprawdzania efektów kształcenia, np. pisemny test;
- w opisach modułów kształcenia (sylabusach) podzielić literaturę przedmiotu na obowiązkową i uzupełniającą; zweryfikować bilans pracy studenta (określić liczbę godzin potrzebną do przeczytania literatury obowiązkowej);
- ze względu na praktyki zawodowe (czwarty semestr), przedmioty dotyczące mediacji obecne w planie studiów na roku trzecim przenieść na rok drugi;
- stosować w praktyce metody kształcenia opisane w sylabusach; stosować więcej metod aktywizujących, problemowych, praktycznych;
- polepszyć jakość nauczania języków obcych.

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy-zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszaro- m kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu

i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena: znacząco

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi

2.1.

Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego, których treść zweryfikowano z informacjami zawartymi w systemie POL-on.

Zgodnie z §14 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* powinno stanowić co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Do minimum kadrowego na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* zostało zgłoszonych dwunastu nauczycieli akademickich, w tym sześciu w grupie samodzielnych nauczycieli oraz sześciu w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono posiadane stopnie naukowe oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Sprawdzono również ich obciążenia dydaktyczne w poprzedzającym i bieżącym roku akademickim oraz oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego.

Zespół oceniający stwierdza, że minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* nie spełnia wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 2014 r. poz. 1370) w zakresie: liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a także wymiaru prowadzonych zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia. Spośród dwunastu nauczycieli zgłoszonych do minimum kadrowego znajduje się sześciu specjalistów z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk teologicznych, w tym trzech samodzielnych pracowników naukowych i trzech ze stopniem doktora. Jeden ze zgłoszonych w tej grupie do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie prowadzi wymaganej prawem liczby godzin zajęć dydaktycznych (jest 17, powinno być minimum 30). Zgłoszono także dwóch samodzielnych pracowników naukowych z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, dyscypliny nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Z wyliczonych powyżej ośmiu osób sześć spełnia kryteria doboru minimum kadrowego wskazanego w POL-on, gdzie wymienia się dziedzinę nauk teologicznych i dyscyplinę nauki o poznaniu i komunikacji. Ponadto do minimum kadrowego zgłoszono dwóch nauczycieli akademickich z obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscypliny filozofia; jednego nauczyciela akademickiego z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, dyscypliny socjologia oraz jednego pracownika z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk prawnych, dyscypliny prawo, które to dyscypliny nie są wymienione w uchwale Senatu nr 50/2012/2013 z 29 kwietnia 2013, ani w wykazie zamieszczonym w POL-on. W związku z tym, z podanych dwunastu osób, tylko siedem osób może zostać zaliczonych do minimum kadrowego na ocenianym kierunku, co powoduje niespełnienie wymagań określonym powyżej przywołanym Rozporządzeniem.

Na podstawie analizy aktów mianowania, umów o pracę oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji należy stwierdzić, że nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego są zatrudnieni w Uczelni w pełnym wymiarze czasu pracy, zdecydowana większość od kilku bądź kilkunastu lat, co dowodzi stabilności prowadzonej polityki kadrowej. Dla wszystkich stanowiących minimum kadrowe, UAM stanowi podstawowe miejsce pracy. Na Wydziale zatrudnionych jest 50 nauczycieli akademickich, z których 12 wskazano do minimum kadrowego (7 spełnia wymagania). Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający

realizację programu studiów na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* w obszarze nauk humanistycznych w dziedzinie nauk teologicznych i obszarze nauk społecznych dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o poznaniu i komunikacji społecznej. Posiadają też wymagane kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia, zgodnie z odpowiednią uchwałą Senatu. Szczegółowe informacje o ocenie pracowników zaliczonych do minimum kadrowego zawiera załącznik nr 4 do Raportu z wizytacji.

Proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów kierunku spełniają wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 8 i 9 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Z 2014 r. poz. 1370) i wynoszą: na jednego nauczyciela akademickiego przypada 11 studentów.

2.2.

Na ocenianym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne prowadzi 43 nauczycieli akademickich (w tym 8 zatrudnionych na innych wydziałach UAM). Ich kwalifikacje, dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne są adekwatne do realizowanego programu studiów i zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzają to odpowiednie dokumenty zawarte w teczkach osobowych nauczycieli akademickich. Są wśród nich sprawozdania z rocznej działalności, analizowane i zweryfikowane przez Władze Dziekańskie, wykazy publikacji, wykazy udziału w konferencjach krajowych i międzynarodowych, z wyróżnieniem czynnego w nich udziału, a także dane dotyczące innych form współpracy z naukowymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

Publikacje nauczycieli akademickich (monografie, artykuły naukowe, rozdziały w pracach zbiorowych) wydawane są zarówno w wydawnictwach lokalnych, jak i w zdecydowanej większości w zewnętrznych ośrodkach naukowych, także zagranicznych (gdzie dominującym jest język angielski i włoski publikacji). Podnoszenie kompetencji dydaktycznych dokonuje się na drodze organizowania konferencji, warsztatów i szkoleń dla nauczycieli akademickich.

Przydział zajęć dydaktycznych poszczególnym nauczycielom akademickim jest zgodny z posiadanym przez nich aktualnym dorobkiem naukowym oraz prowadzonymi badaniami. Należy docenić fakt, że specjalistyczne zajęcia praktyczne prowadzą nauczyciele akademicy, którzy poza odpowiednim przygotowaniem merytorycznym, posiadają doświadczenie praktyczne związane z prowadzonymi zajęciami. Pięciu nauczycieli akademickich wykorzystuje w dydaktyce platformę e-learningową Moodle.

Hospitacje zajęć potwierdziły wysoki poziom przygotowania merytorycznego i metodycznego nauczycieli akademickich, ich dobry kontakt z grupami studenckimi, zgodność tematyki zajęć z sylabusami przedmiotów oraz właściwy dobór metod i materiałów dydaktycznych, co zostało ujęte w załączniku nr 5 do Raportu wizytacji.

2.3.

Nauczyciele akademicy zatrudniani są na drodze konkursu. Kryteria konkursów określane są zgodnie z potrzebami naukowymi i dydaktycznymi kierunku. Motywacją do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych jest konieczność składania przez nauczycieli akademickich (do 15 stycznia) sprawozdań z osiągnięć minionego roku, które są analizowane i weryfikowane przez Władze Dziekańskie (wskazania, sugestie, dyscyplinujące rozmowy indywidualne). Pracownicy otrzymują do wiadomości ranking ich działalności naukowej. Ponadto, zgodnie ze Statutem UAM (par. 135-143), prowadzona jest okresowa ocena nauczycieli akademickich, która składa się z trzech części: dokonywanej przez Wydziałowy Zespół Oceniający, oceny bezpośredniego przełożonego oraz oceny dokonywanej na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród studentów. W przypadku braku rozwoju naukowego, podejmowane są decyzje o rozwiązaniu stosunku pracy. Natomiast nauczyciele wyróżniający się w pracy naukowej i dydaktycznej otrzymują gratyfikacje finansowe.

Zauważa się stały rozwój kadry ilościowy i jakościowy. W ocenianym okresie 15 pracowników Wydziału uzyskało stopnie naukowe doktora habilitowanego (w tym dwóch zaliczonych do minimum kadrowego kierunku *dialog i doradztwo społeczne*) oraz 8 uzyskało tytuł profesora.

O zleceniu zajęć decyduje Dziekan, po konsultacji z zespołem programowym kierunku. Wydział korzysta także z wyspecjalizowanej kadry z innych wydziałów UAM.

Warto nadmienić, że Wydział finansuje publikacje naukowe, wyjazdy na konferencje oraz udział w konferencjach naukowych nauczycieli akademickich.

W zakresie umiędzynarodowienia kadry naukowo-dydaktycznej ocenianego kierunku postęp jest niewielki. Trzeba jednak zauważyć, że kierunek funkcjonuje dopiero trzy lata. W celu umiędzynarodowienia kadry naukowo-dydaktycznej w roku akademickim 2016/2017, w ramach umowy zlecenia, zaplanowano zatrudnienie nauczycieli akademickich ze Słowacji.

2.4.

Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie: obszaru nauk humanistycznych dziedziny nauk teologicznych oraz obszaru nauk społecznych dziedziny nauk społecznych dyscypliny nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, a więc tych, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku i do których został przyporządkowany kierunek *dialog i doradztwo społeczne*.

Dotyczą one np. funkcjonowania rodziny oraz jej roli w społeczeństwie i Kościele, języka religijnego, teologii małżeństwa i rodziny, komunikacji w kontekście antropologicznym i teologicznym, mass mediów. Wyniki badań znajdują swoje odzwierciedlenie w publikacjach, m. in. w monografiach, artykułach publikowanych w recenzowanych czasopiśmie. Są one również przedstawiane na konferencjach naukowych i wykorzystywane w trakcie zajęć dydaktycznych.

Działające na Wydziale Teologicznym Studenckie Kole Naukowe *Veritas* organizuje dla studentów szkolenia o różnorodnej tematyce, przez co mogą oni uczestniczyć w badaniach naukowych, oraz biorą czynny i bierny udział w konferencjach naukowych na terenie Polski. Studenci angażują się w działalność Akademickiego Koła Misjologicznego oraz Duszpasterstwa Akademickiego Wydziału Teologicznego UAM. Aktywni studenci mogą liczyć na pomoc finansową w wyjazdach naukowych.

2.5.

Uzyskane wyniki badań są publikowane w formie artykułów i rozdziałów monografii zbiorowych. Regularnie organizowane są konferencje wpisujące się w profil ocenianego kierunku, np. „Polityka prorodzina” – 13 listopada 2013, „Troška Kościoła o współczesną rodzinę” – 19 września 2015. Rezultaty prowadzonych badań wpływają na doskonalenie programu kształcenia (co dokonywane było już trzykrotnie) oraz na jakość prowadzonych zajęć, które przydzielane są zgodnie z dorobkiem naukowym nauczycieli akademickich i ich kompetencjami. Powyższy wpływ potwierdzają także efekty kształcenia, ich weryfikacja oraz treści kształcenia i spis literatury w poszczególnych sylabusach. Wyniki badań wykorzystywane są także w realizacji prac dyplomowych.

3. Uzasadnienie

Kadra pod względem ilościowym i jakościowym (prowadzone badania naukowe, publikacje, udział w konferencjach naukowych, działalność organizacyjna itp.) nie w pełni gwarantuje realizację programu kształcenia oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Jednostka podejmuje działania ukierunkowane na właściwy dobór oraz rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, zapewniając odpowiednie narzędzia i środki finansowe w tym względzie.

Zarówno załączona dokumentacja, jak i rozmowy prowadzone z nauczycielami akademickimi w trakcie trwania wizytacji, potwierdziły obecne na Wydziale działania na rzecz stworzenia płaszczyzny do pełnego rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej.

Jednostka spełnia warunki zgodności pomiędzy badaniami naukowymi a obszarami wiedzy, dziedzinami nauki, dyscyplinami naukowymi, do których został przyporządkowany oceniany kierunek studiów, o czym świadczy problematyka badawcza oraz publikacje, które w jej ramach powstają.

Jednostka dba o właściwą popularyzację efektów badań dzięki organizacji konferencji naukowych i publikowaniu wyników badań. Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* oraz w jego realizacji.

Do słabszych stron badań naukowych należy: brak badań zespołowych oraz mała skuteczność w aplikowaniu o granty zewnętrzne.

4. Zalecenia

- dostosować uchwałę Senatu dotyczącą określenia efektów kształcenia i wskazania dziedzin i

dyscyplin, z których zatrudnia się specjalistów do prowadzenia zajęć. Wskazanie w uchwale Senatu jedynie obszarów wiedzy, bez wskazania dziedzin i dyscyplin uniemożliwia właściwy dobór kadry i nie precyzuje zakresu kształcenia na ocenianym kierunku. Z kolei zawężenie zakresu kadrowego do dwu dyscyplin wykazanych w zgłoszeniu do POL-on, nie odpowiada aktualnemu stanowi zatrudnienia nauczycieli akademickich w ramach minimum kadrowego;

- rozważyć utworzenie w ramach wydziału jednostki skupiającej pracowników prowadzących zajęcia na kierunku dialog i doradztwo społeczne, co wiązałoby się z konsolidacją badań naukowych w tym zakresie i intensyfikacją działań na rzecz nadania większej odrębności kierunku od teologii;

- umiędzynarodwić kadre wykładowców ocenianego kierunku (może się to dokonać przez zapraszanie, specjalizujących się w tematyce związanej z prowadzonym kierunkiem studiów, wykładowców z zagranicy np. z cyklem wykładów monograficznych);

- poszerzyć i zintensyfikować badania naukowe w zakresie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych odpowiadających obszarom kształcenia, do których został przyporządkowany oceniany kierunek i do których odnoszą się efekty kształcenia (wysiłek powinien być położony na konsolidację zespołów nauczycieli akademickich, przy współpracy studentów, do pracy naukowo-badawczej w grupach badawczych);

- rezultaty prowadzonych badań wykorzystywać nadal w projektowaniu, doskonaleniu oraz realizacji programu kształcenia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne*.

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem.*

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1. Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym i kulturalnym. Do grona interesariuszy zewnętrznych należą między innymi: instytucje pomocowe i wychowawcze (Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie, Dom Dziecka, Caritas, Stowarzyszenie Wykluczamy Wykluczenie), instytucje samorządowe (Urząd Miasta Poznań, urzędy gmin), instytucje wymiaru sprawiedliwości (sądy, zespół kuratorski), instytucje coachingowe i doradcze (Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży, firmy trenerskie), instytucje medialne (Radio Emaus). Interesariusze zewnętrzni mają wpływ na określanie efektów kształcenia, weryfikację i ocenę stopnia ich realizacji oraz na organizację praktyk zawodowych. Potwierdzają to dokumenty przedstawione przez Władze Wydziału - notatki z regularnych spotkań przedstawicieli Wydziału z interesariuszami zewnętrznymi. Zawierają one informacje o dacie spotkania, uczestnikach i poruszanej problematyce. Na spotkaniach analizowano kwestie związane zarówno z organizacją i omówieniem przebiegu praktyk zawodowych, jak i koncepcją kształcenia oraz weryfikacją efektów kształcenia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne*. Spotkania te miały realny wpływ na zmianę programu kształcenia, który był dwukrotnie modyfikowany (Uchwała Nr 234/WT/2014 Rady Wydziału Teologicznego z dnia 5.05.2014 r. i uchwała nr 479/WT/2016 Rady Wydziału Teologicznego z dnia 16.05.2016 r.) Zmiany dotyczyły likwidacji niektórych przedmiotów, wprowadzenia nowych oraz zmiany formy prowadzonych zajęć dydaktycznych i liczby ich godzin. Warto podkreślić, że Wydział przygotowuje na każdy rok plan (harmonogram) spotkań z interesariuszami zewnętrznymi.

3.2.

Na kierunku nie prowadzi się studiów we współpracy z podmiotami zewnętrznymi, poza praktykami

zawodowymi. Jednostka współpracuje z wieloma instytucjami zewnętrznymi w zakresie organizacji praktyk zawodowych. Studenci mają dowolność w wyborze placówek. Każdorazowo zawierane jest między Wydziałem a daną instytucją porozumienie, które określa uprawnienia i obowiązki poszczególnych stron.

3. Uzasadnienie

Istnieje dobrze rozwinięta współpraca Wydziału z otoczeniem społecznym i kulturalnym. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na program kształcenia, weryfikację efektów kształcenia, organizację praktyk zawodowych potwierdzają przedstawione dokumenty oraz rozmowy z opiekunami praktyk oraz Władzami Wydziału. Studenci w ramach praktyk mogą weryfikować swoją wiedzę oraz doskonalić umiejętności już nabyte, jak również nabyć nowe. Jednocześnie brane są pod uwagę sugestie interesariuszy zewnętrznych w modyfikacji programu kształcenia. Dobór partnerów zewnętrznych jest zgodny z założonymi efektami kształcenia (dla przyjętych dwóch obszarów kształcenia). Ponadto, zarówno kadra akademicka, jak i studenci angażują się w działalność środowiskową, a przez to ci ostatni mają możliwość wykazać się posiadanymi predyspozycjami wobec potencjalnych przyszłych pracodawców.

4. Zalecenia

zintensyfikować, współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, rozszerzać jej zakres i zasięg, w szczególności z tymi, którzy uczestniczyć mogą w organizacji i przebiegu praktyk zawodowych studentów oraz w działaniach związanych z weryfikacją i oceną stopnia realizacji efektów kształcenia.

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena: w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Zajęcia na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* odbywają się w dwóch budynkach, usytuowanych obok siebie, które są własnością Arcybiskupiego Seminarium Duchownego w Poznaniu. Wydział ma do dyspozycji 22 sale dydaktyczne o powierzchni od 18 m² do 215 m² i liczbie miejsc od 10 do 300. Siedem z tych sal może pomieścić grupy liczące ponad 50 osób. W ostatnich latach infrastruktura Wydziału uległa wyraźnej poprawie przez oddanie w roku 2015 do użytku nowoczesnej biblioteki oraz wyremontowanie kilku sal w budynku A i odnowienie kilku sal w budynku B. Większość sal wyposażonych jest w komputer i projektor multimedialny. Ponadto do dyspozycji osób prowadzących zajęcia są 3 laptopy i 4 przenośne projektory multimedialne. Na terenie obiektu istnieje możliwość korzystania z bezprzewodowego Internetu (sieć Eduroam). Wydział zapewnia studentom dostęp do 20 stanowisk komputerowych.

Studenci kierunku *dialog i doradztwo społeczne* bardzo pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną

i naukową jednostki. W ich opinii liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są bardzo dobre. Minusem natomiast jest to, że część pomieszczeń dydaktycznych od dawna nie była remontowana.

4.2.

Biblioteka Wydziału Teologii funkcjonuje w ramach systemu biblioteczno-informacyjnego UAM w skład którego wchodzi: Biblioteka Uniwersytecka i Biblioteki Wydziałowe UAM. Pracownik naukowy i student Wydziału Teologicznego mają możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych według opracowanego regulaminu korzystania ze zbiorów oraz instrukcji i zarządzeń wydawanych przez właściwe jednostki Uniwersytetu i Wydziału. System daje możliwość i zapewnia wszechstronny dostęp do zbiorów oraz prowadzenie prac badawczych i dydaktycznych zarówno nauczycielom akademickim, jak i studentom. Biblioteka Wydziału Teologicznego w Poznaniu od października 2015 r. funkcjonuje w nowoczesnym budynku. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku księgozbiór opracowany liczył 175 828 woluminów, księgozbiór czekający na opracowanie ok. 66 000 pozycji, czasopisma polskie 295 tytułów, czasopisma zagraniczne 185 tytułów. Ponadto zbiory specjalne (starodruki) w ilości 23 029 zostały zdeponowane w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Zbiory Biblioteki Wydziału Teologicznego są poszerzane o pozycje dedykowane kierunkowi *dialog i doradztwo społeczne*, zgodnie z sugestiami nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku.

Lektury wskazane w sylabusach są dostępne w Bibliotece Wydziałowej. Biblioteka jest otwarta w godzinach odpowiadających potrzebom studentów. Dysponuje estetyczną i przestronną czytelnią na 39 miejsc. W bibliotece pracuje 6 bibliotekarzy. Czytelnicy mają do dyspozycji alfabetyczny katalog kartkowy oraz katalog komputerowy.

4.3.

Na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* nie prowadzi się typowego kształcenia na odległość. Nauczyciele akademicy i studenci mają dostęp do platformy e-learningowej Moodle, jednak korzysta z niej tylko pięciu nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia.

3. Uzasadnienie

Wydział dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia na kierunku *dialog i doradztwo społeczne* oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych. Baza dydaktyczna jest wystarczająca, choć salom dydaktycznym i innym pomieszczeniom przydałby się gruntowny remont. Wydział zapewnia studentom możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych w bardzo dobrych warunkach. Pomieszczenia biblioteki są przestronne i przystosowane do pracy studentów. Zasoby biblioteczne w pełni reprezentują literaturę związaną z kształceniem na kierunku *dialog i doradztwo społeczne*. Dostępne są pozycje bibliograficzne wskazane w sylabusach.

4. Zalecenia

Ze względu na wiek oraz zużycie budynków i pomieszczeń konieczny jest ich gruntowny remont. Warto także wyposażyć wszystkie sale dydaktyczne w komputer i projektor multimedialny, co dzisiaj powinno być standardem.

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim,

z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

Wydział Teologiczny wspiera rozwój naukowy studentów na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne*. Studenci pozytywnie oceniają wsparcie merytoryczne w zakresie dydaktyki. W ich opinii mała liczebność grup zajęciowych sprzyja kształtowaniu bardzo dobrych relacji między prowadzącymi a studentami, którzy mają możliwość kontaktu z pracownikami naukowo-dydaktycznymi także poza zajęciami (konsultacje, poczta elektroniczna, niekiedy kontakt telefoniczny). Terminy i godziny konsultacji ogłaszane na początku semestru, publikowane są na stronie internetowej Wydziału. Minusem w organizacji procesu kształcenia jest brak skutecznej procedury informowania studentów o odwołaniu zajęć w przypadku nieobecności prowadzącego, zdarzają się sytuacje, kiedy studenci nie otrzymują żadnej informacji.

Wsparciem dla studentów jest opiekun roku będący pracownikiem naukowo-dydaktycznym, który odpowiada za stały kontakt ze starostą roku, spotkania ze studentami (przynajmniej 2 razy w semestrze) i pomoc w trudnych sytuacjach naukowo-dydaktycznych.

Proces dyplomowania jest przejrzysty i zrozumiały. Studenci wyrazili zdanie, że podczas przygotowywania pracy dyplomowej, współpraca i wsparcie merytoryczne ze strony promotora jest właściwe.

Indywidualizacja procesu kształcenia na kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* jest możliwa w dwóch formach: indywidualnej organizacji studiów i indywidualnego toku studiów, zgodnie z *Regulaminem Studiów* (§16).

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci zwrócili uwagę na słabsze strony procesu kształcenia:

- niewielką liczbą przedmiotów z obszaru mediacji na specjalności *Mediacja społeczna i aktywizacja potencjału ludzkiego* – rok III, zajęcia z tego zakresu zaczynają się dopiero w V i VI semestrze, a więc już po odbyciu praktyk zawodowych;
- nie zawsze odpowiedni dobór przez nauczycieli akademickich metod kształcenia. Studenci sugerowali, że brakuje im pracy z zastosowaniem metod aktywizujących. Metody zapisane w sylabusach nie zawsze odzwierciedlają te, z których wykładowcy korzystają na zajęciach. Dominują metody podające (wykład).
- nota na stronie internetowej Wydziału o kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* informująca o możliwości zatrudnienia absolwentów w roli asystenta rodziny była niezgodna z art. 12 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 149 poz. 887), co w ocenie studentów wprowadza kandydatów w błąd. Informacja ta została usunięta ze strony Wydziału jeszcze w trakcie wizyty Zespołu Oceniającego.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie *Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu*. Wszystkie niezbędne i aktualne dokumenty znajdują się na stronie internetowej Wydziału Teologicznego. Studenci mogą ubiegać się w ramach środków z Funduszu Pomocy Materialnej o wszystkie świadczenia wskazane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci zaznaczyli, że uczelnia wypłaca stypendia w wyznaczonym terminie, a procedurę przyznawania świadczeń pomocy materialnej uznają za przejrzystą i niebudzącą żadnych zastrzeżeń. Zasady ubiegania się o stypendium Rektora, jako stypendium motywacyjnego, są odpowiednie i wystarczająco mobilizują do osiągania wysokich wyników w nauce.

Studenci mogą rozwijać swoje umiejętności i zainteresowania w organizacjach studenckich, między

innymi w działającym na Wydziale Teologicznym Studenckim Kole Naukowym *Veritas*. Jego członkowie organizują dla studentów szkolenia o różnorodnej tematyce, uczestniczą w badaniach naukowych, biorą czynny i bierny udział w konferencjach naukowych na terenie Polski. Studenci chętnie angażują się w działalność Akademickiego Koła Misjologicznego oraz Duszpasterstwa Akademickiego Wydziału Teologicznego UAM. Aktywni studenci mogą liczyć na pomoc finansową w wyjazdach naukowych.

5.2.

Studenci ocenianego kierunku nie mogą uczestniczyć w wymianie międzynarodowej w ramach programu Erasmus+, brakuje podpisanych dla tego kierunku umów bilateralnych. W ocenie Władz Wydziału Teologicznego specyfika kierunku utrudnia znalezienie uczelni partnerskich, które umożliwiłyby studentom osiągnięcie zakładanych dla kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* efektów kształcenia. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci wyrazili zainteresowanie uczestnictwem w wymianach międzynarodowych. Jedna ze studentek stwierdziła, że mimo kilkakrotnie podejmowanych rozmów z powołanym przez Dziekana Pełnomocnikiem programu Erasmus+, nie przyniosły one skutku. Część studentów wyraziła obawy, że nawet gdyby pojawiła się dla nich oferta wymiany międzynarodowej, różnice programowe zniechęciłyby ich do wyjazdu. Ponadto studenci mają obawy związane z barierą językową, ponieważ lektoraty z języków obcych - w ich opinii - nie podnoszą kwalifikacji, nie uczą specjalistycznego języka, są na niskim poziomie, a przydział do grup językowych jest w dużej mierze przypadkowy.

Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z programu wymiany krajowej MOST. Informacje na ten temat udostępnione są na stronie internetowej Wydziału, mimo to studenci nie mają wystarczającej wiedzy na ten temat.

5.3.

Studenci ocenianego kierunku otrzymują ze strony Władz Wydziału Teologicznego i Uczelni wsparcie w dziedzinie rozwoju kulturalnego, społecznego i zawodowego, które oceniają jako bardzo dobre. Do głównych organizacji odpowiadających za animację życia studenckiego w zakresie kultury i nauki należą Wydziałowa Rada Samorządu oraz sprawnie funkcjonujące organizacje studenckie. Studenci otrzymują wsparcie finansowe, organizacyjne i lokalowe. Przedstawiciele Samorządu i kół naukowych pozytywnie oceniają współpracę z Władzami Wydziału, a jej charakter określają jako partnerski. Studenci mają wiedzę na temat inicjatyw i zakresu działalności Samorządu, starają się aktywnie włączać w różne projekty, uczestniczą w konferencjach w innych ośrodkach akademickich (np. KUL, UKSW) oraz w konkursach wiedzy, najczęściej teologicznej. Co roku przy współpracy Wydziałowej Rady Samorządu i kół naukowych odbywa się ogólnopolska konferencja naukowa pod nazwą *Dzień Studenta Wydziału Teologicznego*, materiały z tej konferencji publikowane są w odrębnej serii wydawniczej.

Wydział współpracuje z firmami i instytucjami, wpisującymi się w specyfikę kierunku *Dialog i doradztwo społeczne*, przede wszystkim z Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu, gdzie wielu studentów odbywa praktyki zawodowe. Studenci chętnie biorą udział w wizytach studyjnych organizowanych w różnych instytucjach, ponieważ pozwalają im na poznanie specyfiki pracy tych miejsc. Studenci postulują zwiększenie liczby tego typu inicjatyw, chętnie spotkaliby się z osobami pracującymi w zawodzie np. mediatora.

W UAM działa Biuro Karier, studenci ocenianego kierunku nie korzystają jednak z jego pomocy, ponieważ w ich przekonaniu oferowane przez biuro propozycje nie wpisują się w specyfikę kierunku, na którym studiują.

5.4.

Uczelnia zapewnia studentom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne oraz materialne, umożliwiające im udział w procesie kształcenia, reguluje to Zarządzenie nr 53/2012/2013 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 14 stycznia 2013 roku w sprawie stwarzania studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Na poziomie ogólnouczelnianym powołane zostało Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych UAM. Dodatkowo studenci z niepełnosprawnością mogą liczyć na pomoc i wsparcie Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych UAM *Ad Astra*. Ważnym źródłem informacji dla studentów z

niepełnosprawnościami jest strona internetowa Uniwersytetu, gdzie zostały udostępnione niezbędne komunikaty i dokumenty.

Uczelnia podejmuje działania zmierzające do: usuwania barier w zakresie dostępu do informacji, podejmowania takich działań organizacyjnych, aby bez potrzeby zmniejszania wymagań merytorycznych osoby z niepełnosprawnością realizowały naukę w trybie standardowym, likwidowania barier w celu umożliwienia osobom z niepełnosprawnością udziału w życiu społeczności akademickiej, a także zapewnienia pomocy technicznej lub usług specjalistycznych, podnoszących niezależność studentów z niepełnosprawnością. Do wyróżniających się działań można zaliczyć organizowanie przez Uniwersytet transportu na zajęcia oraz pomoc asystenta osoby z niepełnosprawnością. Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, wydłużenia czasu zdawania egzaminów, przesunięcie terminu zaliczenia, zmianę formy zaliczenia. Każdorazowo uwzględnia się wszelkie obiektywne uwarunkowania związane z charakterem i stopniem niepełnosprawności. Studentom z niepełnosprawnościami przyznawane jest stypendium specjalne zgodnie z art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Wydział Teologiczny podejmuje działania ułatwiające studentom z niepełnosprawnością pełen udział w życiu akademickim. Do przemieszczania się między piętrami studentów na wózkach inwalidzkich używany jest schodolaz, a w bibliotece jest winda. Na parterze znajduje się toaleta przystosowana dla osób z niepełnosprawnością. Władze Wydziału zapewniają, że przy planowaniu zajęć starają się, aby odbywały się one na tej samej kondygnacji budynku.

5.5.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, studenci wizytowanego kierunku pozytywnie ocenili jakość obsługi administracyjnej Wydziału. Ich zdaniem godziny pracy działów administracyjnych są odpowiednie, zaś pracownicy kompetentni, merytoryczni, gotowi pomóc w rozwiązywaniu problemów formalno-prawnych. Pracownicy pomagają studentom w procesie uzyskania stypendiów, wskazując braki w dokumentacji oraz służąc radą w rozwiązywaniu innych problemów. System przyznawania świadczeń pomocy materialnej jest przejrzysty i dobrze zorganizowany, dzięki czemu pomoc trafia do studentów w terminach, które oni sami uznają za optymalne. Studenci doceniają zyczliwość i profesjonalizm zatrudnionych w administracji osób. O bardzo dobrej jakości obsługi administracyjnej świadczą wysokie pozycje dziekanatu Wydziału Teologicznego w organizowanym przez Parlament Samorządu Studentów UAM rankingu *Przyjazny dziekanat*.

Oprócz bezpośredniego kontaktu z pracownikami Dziekanatu, studenci mogą szukać informacji na temat procesu kształcenia oraz spraw socjalno-bytowych w gablotach znajdujących się na terenie Wydziału oraz na stronie internetowej. W ich ocenie zamieszczone informacje są zaprezentowane przejrzysto i na bieżąco aktualizowane.

Wydziałowa Rada Samorządu organizuje studentom pierwszego roku szkolenie z zakresu praw i obowiązków, w czasie którego zaznajamiani są z najważniejszymi aktami prawnymi obowiązującymi na UAM.

3. Uzasadnienie

Studenci kierunku *Dialog i doradztwo społeczne* obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili pozytywne opinie na temat wsparcia dydaktycznego, naukowego i socjalnego oferowanego przez Wydział Teologiczny. Pomimo zgłoszonych w czasie spotkania uwag dotyczących procesu kształcenia, należy uznać, że studenci są zadowoleni z wyboru kierunku studiów, a także doceniają starania Władz Wydziału w zakresie oferowanego wsparcia i poprawy jakości kształcenia.

Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów podczas dyżurów, udostępniają studentom materiały dydaktyczne oraz służą pomocą. Regulamin Studiów uwzględnia możliwość indywidualizacji procesu kształcenia. Dla studentów z niepełnosprawnością przygotowano specjalne udogodnienia, mogą korzystać między innymi z transportu na Uczelnię oraz z pomocy asystenta. Studenci mogą korzystać ze świadczeń pomocy materialnej w zakresie gwarantowanym przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym.

Wydział nie prowadzi zadowalającej polityki informacyjnej na temat programów mobilności krajowej i zagranicznej. Studenci z powodu braku podpisanych umów bilateralnych z innymi ośrodkami akademickimi za granicą, nie mają możliwości korzystania z programu Erasmus+. Studenci słabo

ocenili jakość lektoratów z języków nowożytnych.

Studenci mają możliwość podejmowania dodatkowej aktywności naukowej w ramach działających na Wydziale organizacji studenckich. W aktywizację życia studenckiego włącza się Wydziałowa Rada Samorządu. Wspólnie organizowane są dla studentów inicjatywy kulturalne i naukowe. Władze Wydziału wspierają działalność kół naukowych i Samorządu, przekazując środki finansowe na cele studenckie i zapewniając dostęp do infrastruktury Uczelni. Działania Biura Karier nie są widoczne dla studentów wizytowanego kierunku.

Jakość obsługi administracyjnej na Wydziale została oceniona wysoko. Pracownicy służą pomocą merytoryczną. Strona internetowa Wydziału zawiera aktualne informacje i jest dla studentów przejrzysta.

4. Zalecenia

- wprowadzić procedurę informowania studentów o odwołaniu zajęć w przypadku nieobecności wykładowcy;
- podjąć działania mające na celu zwiększenie wiedzy studentów na temat możliwości udziału w programie wymiany krajowej MOST;
- spopularyzować wśród studentów ofertę Biura Karier i zachęcić ich do współpracy;
- zwiększyć ofertę spotkań studyjnych w różnych instytucjach społecznych;
- umożliwić studentom udział w programie Erasmus+.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena – w pełni

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Priorytetowym celem strategicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów jest zapewnienie studentom wykształcenia na najwyższym poziomie, a pracodawcom absolwentów wyposażonych w odpowiednią wiedzę, umiejętności i inne kompetencje. Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu realizuje politykę doskonalenia jakości kształcenia zgodną z rekomendacjami Rady Jakości Kształcenia Uczelni, co dokonuje się w oparciu o rozwiązania wypracowane w ramach Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, w którego skład wchodzi przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów, podejmuje działania związane z doskonaleniem jakości kształcenia na Wydziale, natomiast Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK) na podstawie rekomendacji Rady ds. Jakości Kształcenia oraz sugestii i postulatów zgłaszanych do Wydziałowego Zespołu, przygotowuje dla Władz Wydziału rekomendacje dotyczące podnoszenia jakości kształcenia, których realizacją zajmuje się Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto w strukturach Wydziału funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi Prodziekan ds. kształcenia oraz Przewodniczący Zespołów ds. Zapewniania Jakości Kształcenia oraz ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Do zadań Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia należy w szczególności proponowanie metod doskonalenia zasad rekrutacji, wskazywanie metod doskonalenia procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych, programów kształcenia, metod i form kształcenia oraz weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studenta, wspieranie rad programowych w modernizowaniu programów kształcenia i opracowywaniu nowych, monitorowanie prawidłowego stosowania punktacji ECTS, opracowywanie metod poprawy mobilności studentów oraz metod podnoszenia kwalifikacji kadry, w tym doskonalenia systemu nagradzania nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych związanych z procesem dydaktycznym, opracowanie metod doskonalenia jakości obsługi administracyjnej procesu dydaktycznego, opracowanie zasad uznawalności kształcenia pozaformalnego, coroczne planowanie działań mających na celu doskonalenie jakości kształcenia, publikowanie planowanych działań i raportu z ich realizacji.

Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia stoi natomiast na straży zgodności kierunku studiów z misją Uczelni i strategią Wydziału, analizuje metody i formy kształcenia oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studenta, dostosowuje efekty kształcenia uzyskane w procesie kształcenia do potrzeb rynku pracy, analizuje oraz publikuje wyniki oceny jakości kształcenia, ocenia jakość prac dyplomowych, koordynuje ankietyzację dotyczącą studenckiej oceny nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne, ocenia warunki socjalne studentów, w tym możliwość uzyskania stypendiów oraz dostępu do domów studenckich, corocznie przedstawia Dziekanowi, Radzie Wydziału oraz Komisji ds. Zapewniania Jakości Kształcenia rezultaty oceny jakości kształcenia oraz wskazówki dotyczące planu naprawczego służącego poprawie jakości kształcenia, a także publikuje na stronie internetowej Wydziału coroczne rezultaty oceny jakości kształcenia.

6.1.1.

Efekty kształcenia na kierunku „dialog i doradztwo społeczne” oraz dokonane w trakcie ich realizacji modyfikacje są efektem pracy zespołu ds. utworzenia nowego kierunku studiów pracującego pod kierownictwem Prodziekana ds. organizacji studiów i infrastruktury. Prace te przebiegały przy ścisłym udziale interesariuszy zewnętrznych (mediator, przedstawiciel Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu) i wewnętrznych (nauczyciele akademicy, studenci). Współpraca z wymienionymi interesariuszami zewnętrznymi jest do dziś kontynuowana poprzez prowadzenie przez nich zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku studiów, co stwarza studentom możliwość współpracy z praktykami pracującymi w obszarze przyszłego rynku pracy absolwentów kierunku. Należy podkreślić, iż prace nad zaprojektowaniem ocenianego kierunku studiów zostały zainicjowane dzięki precyzyjnym postulatami studentów kierunku „teologia”, zgłaszającym chęć wyboru takiej ścieżki kształcenia. Zgłaszane przez kadrę akademicką sugestie dotyczące projektowania efektów kształcenia gromadzone są podczas posiedzeń Rady Wydziału, a także jako niemające formalnego charakteru uwagi nauczycieli akademickich przekazywane w czasie bezpośrednich rozmów z Dziekanem Wydziału. W projektowaniu efektów kształcenia znaczącą rolę odgrywa Wydziałowy

Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który opracował harmonogram działań na rzecz jakości kształcenia. Do kompetencji Zespołu należy przegląd sposobu przygotowania programów studiów, efektów kształcenia i metod weryfikacji, matryc nakładu pracy studenta, liczby i struktury punktacji ECTS oraz zasad oceny osiągnięć studenta. Opinie studentów są uwzględniane w procesie projektowania efektów kształcenia dzięki ankiecie, w której mogą zgłosić swoje uwagi dotyczące przydatności zakładanych efektów kształcenia w przyszłej pracy. System zapewnienia jakości kształcenia reaguje na postulaty zgłaszane przez nauczycieli akademickich oraz studentów, a w następnych prowadzonych analiz realizowanego programu kształcenia wprowadza działania doskonalące. Do wprowadzonej w roku akademickim 2016/2017 korekty planu studiów należy m.in. zmiana formy prowadzenia zajęć *Wstęp do nauk teologicznych* oraz *Wprowadzenie do nauczania integralnego* z ćwiczeń i wykładów na konwersatoria, usunięcie przedmiotu *Etyka*, zwiększenie liczby godzin zajęć z *Podstaw psychologii*. Podobne korekty przeprowadzono również w ubiegłych latach akademickich. Obejmowały one również działania naprawcze wobec programu i organizacji praktyk zawodowych, w tym treści regulaminu praktyk np. konieczności przedstawienia zakładowi pracy wskazówek pedagogicznych dla opiekunów praktyk zawodowych. Doskonaleniu przyjętej punktacji ECTS służą szkolenia, których celem jest lepsze dopasowanie liczby punktów do nakładu pracy studenta w czasie realizacji przedmiotów, a także dopasowanie programu przedmiotu do ogólnie ustalonej liczby punktów ECTS, reprezentującej nakład pracy poniesiony przez studenta w czasie jego realizacji. Ponadto Parlament Samorządu Studentów przeprowadza ankietyzację dotyczącą punktacji ECTS, której celem jest ocena nakładów pracy studenta względem przyjętej punktacji ECTS.

6.1.2.

Zgodnie z przyjętymi procedurami systemu zapewnienia jakości bieżące monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Dziekan wyznaczył koordynatora ds. monitorowania nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS. Osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia jest oceniane przez prowadzących zajęcia dydaktyczne, a następnie analizowane przez Dziekana Wydziału i Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Analiza działalności tego Zespołu na ocenianym kierunku potwierdza, iż podejmowanych jest szereg inicjatyw służących optymalizacji stosowanych metod pełnego osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia np. wprowadzenie zróżnicowanego systemu hospitacji zajęć dydaktycznych (planowe, koleżeńskie i interwencyjne) pozwalającego na monitorowanie sposobu realizacji zakładanych efektów kształcenia zarówno ze strony Władz kierunku, jak i wskazówek koleżeńskich formułowanych przez doświadczonych nauczycieli akademickich, czy opracowanie wykazu zagadnień podlegających obowiązkowej weryfikacji podczas egzaminu dyplomowego. Dla prac licencjackich opracowano wymagania dotyczące sposobu ich przygotowania, a także wykaz zagadnień będący punktem wyjścia do rozmowy w czasie egzaminu dyplomowego. Opracowana została również ankieta, której celem jest zebranie informacji na temat osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. Inicjatywa ta jest szczególnie istotna ze względu na fakt, iż oceniany kierunek studiów z końcem ubiegłego roku akademickiego wypromował pierwszych absolwentów, a zbadanie poziomu zdobytych przez nich kwalifikacji będzie źródłem inicjatyw pozwalających na doskonalenie wypracowanej dotychczas koncepcji kształcenia. Aktywizujące formy pracy ze studentami umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz przygotowanie do prowadzenia badań naukowych. Prowadzący samodzielnie ocenia nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia w prowadzonym przedmiocie. Wskutek zgłaszanych przez studentów postulatów i aprobaty nauczycieli akademickich dla tej formy prowadzenia zajęć dydaktycznych, coraz więcej przedmiotów, szczególnie fakultatywnych, jest prowadzonych w formie konwersatoriów. W celu zweryfikowania działań podjętych w ramach procedury monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, przyjęte rozwiązania poddano ocenie studentów w procesie ankietyzacji.

Przejawem skuteczności działania systemu zapewnienia jakości kształcenia, reagującego na zdiagnozowane niedoskonałości procesu dyplomowania, jest opracowanie oraz zatwierdzenie szczegółowych zasad egzaminu dyplomowego, a także przeprowadzenie analizy wyników egzaminów dyplomowych. Jej wyniki pomogły w sformułowaniu zagadnień (np. poziom stawianych pytań, poziom wiedzy zdających egzamin, sposób oceniania komisji egzaminacyjnej), wobec których podjęte

zostaną działania doskonalące podczas kolejnego procesu dyplomowania. Działania te są również efektem rozmów przeprowadzonych z Zespołem oceniającym Polskiej Komisji Akredytacyjnej podczas wcześniejszej oceny programowej na innym kierunku prowadzonym w jednostce.

6.1.3.

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia, także pod względem sekwencji zdobywania poszczególnych komponentów składających się na kierunkowe efekty kształcenia, ma charakter wieloetapowy i obejmuje wszystkie rodzaje zajęć oraz działania związane z zapobieganiem plagiatom i ich wykrywaniem. Przeprowadzana jest przez nauczycieli akademickich w toku realizowanych przez nich zajęć dydaktycznych z uwzględnieniem treści i założeń przyjętych w sylabusie przedmiotu, co podlega kontroli ze strony Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, a następnie zweryfikowaniu podczas zaplanowanych hospicjacji zajęć dydaktycznych.

Dotychczasowa niewielka liczba dyplomantów współpracujących z poszczególnymi opiekunami prac dyplomowych, pozwoliła na systematyczne badanie postępów przygotowania pracy z uwzględnieniem samodzielności jej pisania. Weryfikacja efektów kształcenia prowadzona jest również podczas licznych rozmów indywidualnych z promotorem, bądź prowadzonych w grupie w ramach seminarium. Gwarancją samodzielności pisania przygotowanej pracy dyplomowej jest stosowanie programu antyplagiatoowego.

W zależności od rodzaju prowadzonych zajęć, efekty kształcenia są sprawdzane na bieżąco, a wyniki podane studentom w trakcie trwania semestru, co pozwala im na ocenę uzyskanych efektów kształcenia, a prowadzącym zajęcia na ewentualną modyfikację metod uczenia. Przyjęty system weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia pozawala na ciągłą ocenę trafności stosowanych metod weryfikacji przy uwzględnieniu opinii studentów. Ponadto, w przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych, efekty kształcenia sprawdza się w obecności drugiej osoby, co gwarantuje rzetelność i przejrzystość oceny pracy studenta. Zgodnie z przyjętą w ramach ocenianego kierunku studiów procedurą na pierwszych zajęciach prowadzący informuje studentów o warunkach zaliczenia przedmiotu, podaje kryteria oceny, planowany termin przeprowadzenia weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia oraz sposób formułowania oceny końcowej. Informacje o sposobie oceny efektów kształcenia są zamieszczone w sylabusie danego przedmiotu. Procedury systemu obejmują swymi właściwościami także weryfikowanie efektów kształcenia uzyskanych w toku praktyk odbywanych przez studentów w instytucjach państwowych, czy szkołach. Ocenie uzyskanych w czasie praktyki kompetencji służy samoocena studenta, ocena opiekuna praktyk, a także rozmowa z wydziałowym opiekunem praktyk połączona niekiedy z wizytą w miejscu praktyk. Stosowane metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia poddane były ocenie pod względem trafności ich doboru, jednakże dotychczas nie było potrzeby dokonywania zmian w tym zakresie.

6.1.4.

Wydział Teologiczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, prowadzący kształcenie na kierunku „dialog i doradztwo społeczne”, uprawniony jest do potwierdzania efektów uczenia na podstawie art. 170e ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z wytycznymi Uchwały nr 234/2014/2015 Senatu UAM z dnia 29.06.2015 r. w sprawie organizacji potwierdzenia efektów uczenia się, Rada Wydziału w dniu 24.09.2015 r. podjęła Uchwałę Nr 400/WT/2015 w sprawie powołania Komisji ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się (WKPEU). Wnioskodawca do dnia 31 marca ma obowiązek złożyć w dziekanacie dokumenty, na które składają się szczegółowy opis efektów uczenia się niezbędny do weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia na kierunku „dialog i doradztwo społeczne” oraz inne dokumenty dotyczące efektów uczenia się wymienione w powyższej uchwale. WKPEU powołuje ekspertów, którzy dokonują merytorycznej oceny efektów uczenia się wnioskodawcy. Ocena ta polega na weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku studiów, na podstawie efektów uczenia się, o których potwierdzenie ubiega się wnioskodawca. Opinia ekspertów przedstawiona na piśmie WKPEU najpóźniej do dnia 31 maja, stanowi podstawę do wydania przez nią stosownego postanowienia, które jest przekazane wnioskodawcy i komisji rekrutacyjnej. W ramach corocznej uchwały rekrutacyjnej, Rada Wydziału określa limit miejsc dla kandydatów na studia na kierunku „dialog i doradztwo społeczne” ubiegających się o potwierdzenie efektów uczenia się. Obecnie oceniany kierunek studiów nie jest uprawniony do wdrożenia omawianej procedury, jednakże przyjęte rozwiązania potwierdzają

przygotowanie systemu na jej wprowadzenie.

6.1.5.

Zgodnie z Zarządzeniem Rektora UAM nr 453/2015/2016 z dnia 9 listopada 2015 r. badanie losów absolwentów prowadzi się w oparciu o wyniki ankiet prowadzonych z użyciem ogólnouczelnianej aplikacji do badania losów absolwentów. W celu doskonalenia przyjętej procedury Biuro Rady ds. Jakości Kształcenia organizuje szkolenia dla koordynatorów z poszczególnych wydziałów, do zadań których należy w szczególności emisja ankiet wydziałowych oraz generowanie raportów na poziomie wydziałów. Badanie losów absolwentów prowadzi się w oparciu o wyniki monitorowania karier zawodowych udostępniane przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego, wyniki ankiet prowadzonych z użyciem ogólnouniwersyteckiej aplikacji do badania losów absolwentów, a także informacje pozyskane z innych źródeł. Ponieważ oceniany kierunek studiów wypromował dopiero jeden rocznik absolwentów implementacja procedur przyjętych w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia jest obecnie w fazie wdrażania. Wśród dotychczasowych absolwentów kierunku większość wyraziła zgodę na uczestniczenie w prowadzonym na Uczelni badaniu losów zawodowych absolwentów, na którego efekty należy jeszcze poczekać. Większość dotychczasowych absolwentów ocenianego kierunku podjęła studia drugiego stopnia, co pozwala na utrzymanie ich więzi z Wydziałem oraz stwarza możliwość bieżącej wymiany informacji. Fakt ten potwierdzają opinie absolwentów, którzy podjęli próbę podjęcia pracy jako asystenci rodziny, a wobec obowiązujących barier legislacyjnych nie udało im się zrealizować planu tej ścieżki zawodowej. Problem został zgłoszony bezpośrednio do Władz ocenianego kierunku, które podjęły interwencję prowadzącą do wyjaśnienia uwarunkowań utrudniających wybór miejsca pracy zgodnego z planowaną przez nich karierą zawodową i poszukiwania środków zaradczych.

6.1.6.

Stosowane procedury sprawdzające gwarantują, iż nauczyciele akademicy legitymują się właściwym dorobkiem naukowym i posiadają odpowiednie doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych. Posiadają również wymagane kompetencje dydaktyczne adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Zalecane jest, aby pracownik napisał co roku kilka artykułów lub monografię, z czego każdy zdaje sprawozdanie na początku każdego roku akademickiego. Realizacja tej aktywności monitorowana jest systematycznie, dzięki aktualizacji listy publikacji, a pracownikom podawany jest do wiadomości ranking ich naukowej aktywności. Daje to możliwość oceny własnej pracy naukowej, a także służy mobilizowaniu pracowników przez Władze Wydziału (wskazania, sugestie, sprawozdania, rozmowy indywidualne). Wobec stwierdzonych, w następstwie przeprowadzonej analizy ankiet studenckich, niedoskonałości odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia dydaktyczne, a ponadto przeprowadzono indywidualne rozmowy z dwoma spośród nich. Widoczny jest rozwój kadry naukowo dydaktycznej Wydziału, a dążenie nauczycieli akademickich do własnego rozwoju znajduje odzwierciedlenie w zdobywaniu stopni naukowych oraz liczbie publikacji. Prowadzona polityka kadrowa opiera się na ocenie nauczycieli akademickich przez Uczelnianą i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, w następstwie czego podejmowane są realne kroki zmierzające do wyróżnienia lub wyciągnięcia konsekwencji wobec nierzetelnych pracowników. Ocena nauczycieli akademickich składa się z trzech części: dokonywanej przez Wydziałowy Zespół Oceniający oceny informacji dostarczonej przez pracownika odnośnie własnej działalności naukowej, zajęć dydaktycznych i działalności organizacyjnej, oceny bezpośredniego przełożonego oraz oceny dokonywanej na podstawie wyników ankiety przeprowadzanej wśród studentów w ostatnim miesiącu każdego semestru zajęć dydaktycznych. Za nadzór nad procesem kształcenia w zakresie obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich odpowiedzialny jest Dziekan Wydziału. Funkcjonujący system motywacyjny opiera się na corocznym nagradzaniu osób z największą liczbą punktów za publikacje, a także za wybitne osiągnięcia naukowe. Wśród sformułowanych w następstwie przeprowadzonych badań jakości kształcenia działań naprawczych zwrócono uwagę na konieczność doprecyzowania zasad i mechanizmów nagradzania pracowników za publikacje i dobrą jakość pracy dydaktycznej.

W celu podnoszenia jakości kształcenia, przeprowadza się hospitacje zajęć dydaktycznych, zarówno wykładowców, jak i doktorantów, będące wyrazem dbałości Władz ocenianego kierunku o rozwój dydaktyczny osób prowadzących zajęcia oraz eliminowanie zjawisk niepożądanych, wpływających na

obniżenie jakości kształcenia. Hospitacje mają charakter doradczo-doskonający w zakresie kompetencji dydaktycznych oraz sposobu realizacji efektów kształcenia zakładanych dla danego przedmiotu. Zapewniona jest cykliczność przeprowadzania hospitacji co dwa lub co cztery lata. Ponadto wprowadzono procedurę hospitacji interwencyjnej organizowanej wskutek zgłoszenia takiego wniosku po przeprowadzonej hospitacji planowej, prośby studentów wyrażonej w ankietach studenckich lub innej uzasadnionej interesem jakości kształcenia przyczyny. Na podstawie wniosków z hospitacji interwencyjnej dziekan podejmuje odpowiednie działania naprawcze (rozmowa dyscyplinująca, skierowanie na uczelniany kurs doskonający umiejętności dydaktyczne). Wśród dobrych praktyk wymienić należy procedurę hospitacji koleżeńskiej mającej charakter projakościowy oraz doradczy w zakresie posiadanego warsztatu dydaktycznego. Wobec prowadzonych działań doskonających sposób funkcjonowania systemu w ramach omawianego kryterium, część prowadzących zajęcia przeszła specjalistyczne szkolenia umożliwiające pełniejsze wykorzystanie możliwości technicznych i dydaktycznych wprowadzonej na Wydziale platformy edukacyjnej Moodle, dzięki czemu studenci przez cały semestr mają dostęp online do materiałów, quizów i zadań sprawdzających ich wiedzę oraz umiejętności.

Kadra wspierająca proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów podlega ocenie w toku corocznej ankietyzacji pomagającej ocenić głosami studentów, czy praca kadry prowadzona jest rzetelnie i na najwyższym poziomie. Ocenie podlegają aspekty pomocy, sposoby przekazywania informacji, ale także otwartość i uprzejmość. Coroczna ewaluacja pozwala na nagrodzenie wysoko ocenianej pracy pracowników dziekanatów oraz wprowadzanie sugerowanych przez studentów zmian. O bardzo dobrej jakości obsługi administracyjnej świadczą wysokie pozycje dziekanatu w rankingu „Przyjazny dziekanat”.

6.1.7.

Studenci mogą wyrazić swoją opinię o prowadzącym zajęcia dydaktyczne przy pomocy cosemestralnej ankiety elektronicznej, której pytania odnoszą się m.in. do przygotowania prowadzącego do prowadzenia zajęć, współpracy ze studentami, interaktywności zajęć, przejrzystości warunków zaliczenia zajęć czy postawy prowadzącego. Ocena ta stanowi ważną składową przeprowadzanej przez Dziekana oceny jakości kadry naukowo-dydaktycznej. Odrębna ankieta odnosi się do zajęć dydaktycznych w tym terminowości ich organizacji, sposobu prezentowania wiadomości, czy możliwości rozszerzenia poruszanych zagadnień o interesujące studentów kwestie (dodatkowe źródła wiedzy). Opinie studentów w tym zakresie są przekazywane do analizy prodziekanowi ds. studenckich, który wykorzystuje je przy ocenie wypełniania obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli akademickich. Wyniki wspomnianych ankiet każdorazowo podlegały zaprezentowaniu na forum Rady Wydziału, na skutek czego podjęto działania doskonające zwracając się do nauczycieli akademickich z prośbą, aby w odpowiedzi na potrzeby studentów wskazywali i udostępniali im dodatkowe źródła wiedzy oraz służyli pomocą w udzielaniu dodatkowych informacji. Ponadto zwrócono uwagę na konieczność lepszego dostosowania sposobu przekazywania posiadanej wiedzy do potrzeb studentów. Wdrożenie przedstawionych wskazówek będzie podlegać weryfikacji w toku prowadzonych hospitacji oraz analizy kolejnych ankiet studenckich. W przypadku dużej ilości krytycznych uwag studentów Dziekan przeprowadza indywidualną rozmowę z nauczycielem akademickim w celu umożliwienia mu ustosunkowania się do przedstawionych uwag, a następnie uważnie zapoznaje się z wynikami kolejnej ankietyzacji. Dotychczas nie zaistniała potrzeba podjęcia przewidzianych w procedurach systemu bardziej radykalnych kroków (rozwiązanie stosunku pracy). Każdy pracownik ma wgląd do ankiet dotyczących jego osoby, co służy mu w doborze skuteczniejszych metod kształcenia.

6.1.8.

Bezpośrednią obsługę studentów w zakresie dydaktycznym i socjalnym sprawuje dziekanat. Wszystkie informacje są dostępne na stronie internetowej Wydziału oraz na tablicach ogłoszeń, w tym dotyczące pomocy materialnej. Dodatkowo organizowane są szkolenia pomagające przygotować komplet wymaganych dokumentów. Stosownych informacji i wyjaśnień udziela Pełnomocnik dziekana ds. pomocy materialnej w czasie pełnionych dyżurów, także drogą elektroniczną i przez telefon. W ramach procedur systemu służących zapewnieniu właściwej do realizacji programu studiów bazy dydaktycznej sale są sukcesywnie odnawiane i modernizowane np. renowacja auli, wyposażenie

sal w rzutniki multimedialne, oddanie do dyspozycji osób prowadzących zajęcia przenośnych rzutników i laptopów. Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z nowego gmachu biblioteki, której zbiory są sukcesywnie aktualizowane. Coroczna analiza funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia obejmuje również ocenę warunków procesu dydaktycznego, czyli stan przygotowania i wyposażenie sal wykładowych, biblioteki i czytelnicy, dostęp studentów do komputerowych baz danych, a także komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych oraz ocenę sposobu realizacji praktyk studenckich. Do każdego z wymienionych kryteriów oceny warunków kształcenia przyporządkowano odpowiedzialność nauczycielom akademickim oraz pracownikom administracyjnym.

W następstwie systematycznie przeprowadzanej analizy oraz przy uwzględnieniu dostępnych zasobów Wydział dostosowuje infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych (schodolaz dla studentów niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim). Należy stwierdzić, iż system zapewnienia jakości kształcenia właściwie reaguje na wnioski zgłaszane przez poszczególnych interesariuszy, w tym studentów, w następstwie czego podłączono budynek Wydziału do sieci internetowej eduroam. Studentom oferuje się stypendium Rektora dla najlepszych studentów, stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, a w przypadku nagłego pogorszenia się sytuacji finansowej studenta istnieje możliwość złożenia wniosku o przyznanie zapomogi. Na Wydziale jest jedna osoba zajmująca się systemem stypendialnym, udzielająca informacji studentom i przyjmująca ich prośby, które kieruje do odpowiednich organów uczelni.

Jednostka wspiera rozwój naukowy studentów. Wszyscy mają stały dostęp do kadry naukowej (dyżury nauczycieli). W ramach prowadzonych seminariów naukowych, nauczyciele akademicy, wprowadzają studentów w metody badawcze, zapraszają do udziału w sympozjach naukowych. Na terenie Wydziału działa Koło Naukowe Studentów „Veritas”, w ramach którego działa Sekcja Doradztwa Społecznego. Po rozpoczęciu kształcenia na kierunku „dialog i doradztwo społeczne” przekształcono coroczną uroczystość studencką „Dni Studenta Teologii” na „Dni Studenta Wydziału Teologicznego” włączając do organizowanych tam corocznych sesji naukowych również zagadnienia istotne z punktu widzenia studenta ocenianego kierunku studiów. W ramach Koła Naukowego „Veritas” organizowane są również spotkania informacyjne na temat działalności Strefy Nadziei – Centrum Rozwoju Osobowego i Wsparcia Rodziny, a przy współpracy z Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu zorganizowana została ciesząca się wśród studentów popularnością Debata Oksfordzka. Ukazuje się również studencki, recenzowany periodyk naukowy „Inspiraciones” obejmujący publikacje studentów i doktorantów”.

6.1.9.

Obowiązujące procedury systemu zapewnienia jakości służą skutecznemu gromadzeniu, analizowaniu i dokumentowaniu działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia. Materiały potwierdzające weryfikację efektów kształcenia (kolokwia, egzaminy, projekty, prace pisemne) gromadzą i archiwizują osoby odpowiedzialne za weryfikację efektów kształcenia. Ponadto upoważnieni pracownicy Wydziału odpowiedzialni są za przechowywanie protokołów z posiedzeń Rad Wydziału oraz zebrań Wydziałowego Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, który systematycznie i kompleksowo dokonuje analizy wyników badania jakości kształcenia w jednostce.

W trakcie wizytacji zapoznano się z dokumentacją zawierającą informacje o zagadnieniach będących przedmiotem obrad Rady Wydziału (dyskusowanie konkretnych uwag dotyczących procesu dydaktycznego i konieczności podjęcia działań projakościowych) oraz Zespołu zajmującego się jakością kształcenia (plan ankietyzacji, sprawozdania z monitoringu, plan hospitacji, udział w hospitacjach). Wyniki ankiet, wraz z konkretnymi rekomendacjami, prezentowane są członkom Rady Wydziału, a ponadto ogólny raport dotyczący jakości kształcenia jest publikowany na stronie internetowej Wydziału. Należy stwierdzić, iż funkcjonujący w ramach kierunku system gwarantuje skuteczne gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, a problematyka jakości obejmująca m.in. kwestie programów kształcenia, ankietyzacji studentów czy polityki kadrowej podlega ciągłej analizie, w następstwie której podejmowane są działania naprawcze służące podnoszeniu jakości kształcenia.

6.1.10.

Przyjęte mechanizmy działania systemu zapewniają niezbędny dostęp do informacji o programie

kształcenia, efektach kształcenia oraz o organizacji i procedurach toku studiów studentom, kandydatom na studia oraz innym interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępu do wspomnianych treści. Kompleksowość oraz aktualność dostępnych dla poszczególnych grup treści, podlega monitorowaniu ze strony Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia.

Informacje dla kandydatów o ofercie dydaktycznej oraz zasadach rekrutacji dostępne są na stronie internetowej Uczelni oraz internetowych portalach społecznościowych. Informacje dla studentów dotyczące programów i planów studiów, kryteriów, przepisów i procedur oceniania pracy własnej zawarte w sylabusach, wymagań stawianych pracom dyplomowym, możliwościach i miejscach realizacji praktyk studenckich, zasadach przydzielania pomocy materialnej, dostępnych formach wymiany z uczelniami w kraju i za granicą, a także formach działalności naukowej, kulturalnej i dostępne są w dziekanacie, na stronie internetowej Wydziału, a także na ogólnodostępnych tablicach ogłoszeń w siedzibie Uczelni. Odpowiedzialność w zakresie publikowania i aktualizowania informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów zależy od rodzaju informacji opracowania dotyczące jakości kształcenia przygotowywane są przez Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, sprawy administracyjne edytowane są przez pracowników sekretariatu, natomiast redakcja i umieszczanie wymienionych informacji na stronie internetowej należy do kompetencji pracownika-informatyka. Informacje odnośnie podejmowanych przez Władze Wydziału oraz Samorząd Studentów inicjatyw publikowane są na stronie internetowej Wydziału oraz także przekazywane przy wykorzystaniu portali społecznościowych. Wiele ważnych informacji znajduje się również w formie papierowej na tablicach informacyjnych oraz gablotach rozmieszczonych na Wydziale.

6.2.

Jednostka publikując na stronie wydziału coroczny raport dotyczący dbałości o jakość kształcenia dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. Corocznie Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia przygotowuje sprawozdanie obejmujące podsumowanie podjętych w ostatnim roku działań projakościowych (w ostatnim były to m.in. kwestie wspólnego monitorowania z samorządem studentów prawidłowości stosowanej punktacji ECTS, zwiększenie ilości zajęć fakultatywnych prowadzonych w formie konwersatoriów, opracowanie i przygotowanie programu kształcenia oraz zasad rekrutacji na studia drugiego stopnia ocenianego kierunku studiów, czy spotkanie z osobami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne celem przekazania im wniosków z ankiet studenckich i innych spraw organizacyjnych). Kwestie programów kształcenia, ankietyzacji studentów czy polityki kadrowej poddawane są bieżącej analizie, w następstwie której podejmowane są działania naprawcze służące podnoszeniu jakości kształcenia. Dostosowywano program kształcenia do potrzeb i oczekiwań absolwentów pod kątem ich przyszłego zatrudnienia w sektorach gospodarki przez usunięcie kilku przedmiotów i wprowadzenie bardziej adekwatnych. Podjęto działania na rzecz zapewnienia możliwości znalezienia pracy w charakterze asystenta rodziny. Usunięto ze strony internetowej informację o uprawnieniach asystenta rodziny. Sprawozdanie zawiera również plan prac na kolejny rok akademickim (m.in. przegląd sylabusów, weryfikację programu studiów zgodnie z sugestiami studentów i nauczycieli akademickich).

3. Uzasadnienie

Uzasadnieniem przyznanej w zakresie kryterium 6 oceny „w pełni” jest pozytywna opinia dotycząca zakresu skuteczności funkcjonującego w ramach kierunku „dialog i doradztwo społeczne” systemu zapewniania i doskonalenia jakości. Należy stwierdzić, iż Władze ocenianego kierunku wdrożyły system umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie. Zorientowanie systemu na ciągle podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów uwzględnia projektowanie efektów kształcenia i ich modyfikowanie przy znaczącym udziale interesariuszy wewnętrznych, co potwierdzają wdrażane zmiany realizowanego programu studiów. Mechanizmy systemu zapewniają

przejrzystość stosowanego na ocenianym kierunku systemu sprawdzania i oceniania efektów oraz bieżące monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania. Analiza procedur przyjętych w zakresie weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, potwierdziła słuszność doboru stosowanych w ramach ocenianego kierunku metod sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Kompleksowość systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Teologicznym w zakresie potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem formalnej edukacji pozwala stwierdzić, iż wdrożenie przepisów prawnych w zakresie wprowadzonej znowelizowaną w 2014 r. ustawą procedury przebiegać będzie poprawnie.

Dotychczas nie przeprowadzono badania dotyczącego monitorowania losów zawodowych absolwentów ocenianego kierunku studiów, w związku z czym nie można ocenić wykorzystania wyników monitoringu do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia. Informacje zwrotne uzyskano od pierwszego rocznika absolwentów na drodze ich zgłoszenia uwag do władz Jednostki. Informacje te zostały skutecznie wykorzystane. Mimo to nauczyciele akademicy, z którymi w trakcie wizytacji przeprowadzono rozmowy, wykazują pełną świadomość losów wypromowanych absolwentów, którzy kontynuują kształcenie na drugim stopniu studiów. Ta pozyskiwana dotychczas nieformalną drogą wiedza pozwala im potwierdzić słuszność stosowanych metod dydaktycznych.

Obowiązujące procedury systemu służą systematycznej i kompleksowej ocenie kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, a prowadzona polityka kadrowa zapewnia, iż zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów prowadzone są przez osoby przygotowane pod względem merytorycznym oraz dydaktycznym. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia w danym cyklu na wszystkich rodzajach studiów, a wyniki ankiet są brane pod uwagę przez komisję oceniającą podczas oceny okresowej pracownika oraz przy obsadzie zajęć i zamówieniach dydaktycznych. Za pomocą ankiet oceniani są również pracownicy wspierający proces kształcenia, którzy otrzymują informację zwrotną w zakresie oceny ich pracy przez studentów. Funkcjonujący w ramach ocenianego kierunku system zapewnia właściwie działające mechanizmy w zakresie oferowanych studentom zasobów materialnych Wydziału, w tym infrastruktury dydaktycznej oraz środków wsparcia dla studentów. Ponadto należy stwierdzić, iż obowiązujące procedury systemu gwarantują również skuteczne gromadzenie, analizowanie i dokumentowanie działań dotyczących zapewnienia jakości kształcenia. Przeprowadzona analiza materiałów związanych z zapewnieniem jakości kształcenia dowodzi, iż kwestie programów kształcenia, ankietyzacji studentów czy polityki kadrowej poddawane są bieżącej analizie, w następstwie której podejmowane są działania naprawcze służące podnoszeniu jakości kształcenia. System zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na Wydziale Teologicznym gwarantuje studentom, kandydatom na studia oraz innym interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia z uwzględnieniem ich potrzeb w zakresie dostępu do wspomnianych treści.

4. Zalecenia

W zakresie projektowania i zmian efektów kształcenia zaleca się nawiązanie ugruntowanej procedurami systemu współpracy z istotnymi dla ocenianego kierunku interesariuszami zewnętrznymi w taki sposób, aby zapewniony był ich stały udział w kształtowaniu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych studentów pozwalających na ich adekwatność do potrzeb rynku pracy.

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Raport właściwie prezentuje wyniki analizy SWOT i wskazuje właściwe wnioski w tym zakresie. Kierunek został powołany na bazie doświadczeń Wydziału, który podejmował próby przygotowania absolwentów do misji społecznej w celu budowania platformy współpracy. Kształcąc mediatorów i specjalistów aktywizacji potencjału społecznego Jednostka postawiła sobie szczytne zadanie przygotowania ludzi, który nie tylko znajdą miejsca pracy na rozwijającym się zapotrzebowaniu na mediacje społeczne, ale przez uzyskane wykształcenie będą aktywnymi uczestnikami życia społeczeństwa, kreującymi i nowe miejsca pracy. Wydział podejmuje różnorodne działania doskonalące program kształcenia i utrzymuje ścisły kontakt z praktykami pracującymi w zakresie mediacji. Potencjał naukowy kadry gwarantuje zapewnienie odpowiedniego poziomu kształcenia teoretycznego i praktycznego.

Szansą dla kierunku, potwierdzoną znaczącą liczbą studentów podejmujących kształcenie w roku akademickim 2016/17, jest rosnący popyt na rynku pracy oraz zapotrzebowanie społeczne na specjalistów z zakresu mediacji rodzinnych, gospodarczych i społecznych. Wydział właściwie współpracuje z samorządami i organizacjami pozarządowymi.

Brak rozwiniętej sieci tego typu studiów w świecie utrudnia współpracę międzynarodową w zakresie pozyskiwania kadry i wymiany studenckiej. Wyzwaniem dla kierunku jest doskonalenie istniejącej bazy infrastrukturalnej do kształcenia kreatywnych menedżerów społecznych. Obniżający się poziom kształcenia w szkołach średnich połączony z niżem demograficznym niesie ze sobą zagrożenie trudności w pozyskiwaniu kandydatom zdolnych do sprostanania wysokim wymaganiom dydaktycznym i społecznym.

Dobre praktyki

Efektywna współpraca z instytucjami społecznymi, samorządowymi, oświatowymi, kościelnymi i naukowymi we wspólnym organizowaniu konferencji oraz praktyk zawodowych studentów dokonuje się przez spotkania z przedstawicielami otoczenia społecznego i uzyskiwania od nich wskazań dotyczących treści kształcenia.

Dokonywanie korekt w programie studiów wynikające z wyników ankiet studenckich.